

കൃതിരത്നാഞ്ചകം

വാരായണാശ്രമം, ഭീമയോഗം, യാത്രാമം,
ഭീഷ്മസമാധി, യുധിഷ്ഠിരശമം
എന്നീ അഞ്ചുകൃതികൾ.

മഹാകവി
കെട്ടുണ്ടല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ
തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു്.

കൃതിരത്നാപഞ്ചകം

മഹാകവി

കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ

നാരായണാസ്ത്രഭാനം, ഭീമയോഗം, യാത്രാഭാനം,

ഭീഷ്മസമാധി, യുധിഷ്ഠിരശമം

എന്നീ അഞ്ചുകൃതികൾ.

—*—

കവനകൗമുദീപത്രാധിപർ

പി. വി. കൃഷ്ണപാരിയരവർകളുടെ

അനുവാദപ്രകാരം

എം. എസ്. വി. ബ്രദേഴ്സ്

കൃഷ്ണപിലാസ്, കോട്ടയം

പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത്.

(All Rights Reserved)

—*—

ലക്ഷ്മീ നഗായം അമൃതം

1931

വില 8൩.

അവതാരിക

“കേരളവ്യാസൻ” എന്ന പേരിൽ അതിപ്രസിദ്ധനായി, “കാളികടാക്ഷഭരതകളിപ്പുകാവം”യിരിക്കുന്ന മഹാകവി കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞുക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെപ്പറ്റി അതിബാല്യകാലംമുതൽക്കുതന്നെ എനിക്കു ധാരാളം കേട്ടുപരിചയത്തിന്നിടയായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ആ മഹാന്റെ അപ്രകാരമുള്ള കവിയശസ്സിന് ആസ്സമോയ മഹാത്മ്യത്തെ—അനിർവ്വചനീയവും അത്യുത്തമകരവും ആയ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവനകലാചാരുത്വത്തെ—അക്കാലത്തു വേണ്ടധിധം ഗ്രഹിക്കുന്നതിന് എനിക്കു സാധിച്ചിരുന്നില്ല. ഇപ്പോഴും അതിന്നു വേണ്ടുന്ന ശക്തിയുണ്ടെന്ന് എനിക്ക് അഭിമാനവുമില്ല. തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട്, തന്റെ ദിവ്യവും സൂക്ഷ്മമാത്രലഭ്യവുമായ കവിതാപാടവത്തെ പലപ്പോഴും, ആദികാലത്തു പ്രത്യേകിച്ചും, അവധാനപൂർവ്വം വിനിയോഗിക്കുന്നതിൽ അശ്രദ്ധ കാണിച്ചിരുന്നതിനാൽ, ആ മഹാന്റെ ചില ചില കവിതകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ യഥാർത്ഥയോഗ്യതയ്ക്കനുസരിച്ചവയായിട്ടില്ലെന്നു കാണാം. ആവക കവിതകൾ മാത്രം വായിക്കുവാനിടവന്നിരുന്നു ഞാൻ ഒരു കാലത്തു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹത്വത്തെപ്പറ്റി ബലമായി ശങ്കിക്കുപോലും ചെയ്തിരുന്നില്ലെന്നില്ല. കവിപണ്ഡിതസാർവ്വഭൗമന്മാരുടെ വിളനിലം എന്നു പണ്ടേക്കുപണ്ടു സുപ്രസിദ്ധമായ കൊടുങ്ങല്ലൂർ രാജവംശത്തിൽ ജനിച്ചു എന്നു

ഒരൊരക്കാരെക്കൊണ്ടു ഞ് കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ ഇ
ത്രമേ കവിയശസ്സിന്നു ഇടയായ് എന്നും, ജനങ്ങൾ
കൊട്ടിശേഷാധിഷ്ഠനതിന്നനുസരിച്ചൊന്നും അദ്ദേഹത്തി
ന്നു യഥാർത്ഥത്തിൽ യോഗ്യതയില്ലെന്നും ഞാൻ വളരെ
കാലത്തേക്കു ദുഃഖമായി വിശ്വസിക്കുകയുണ്ടായി ചെയ്തിരുന്നു.

അങ്ങിനെയിരിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിലാണ്, ചരിത്രകഥക
ളെ ആസ്പദമാക്കി തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് 'കവന
കൗമുദി'യിൽ എഴുതിയ 'ഉദയസിംഹൻ' എന്ന ഒരു
ചെറുകവിത എനിക്കു കാണുവാൻ ഇടയായ്. തമ്പുരാ
ന്റെ കവിതകളിലേക്കു എന്നെ ഒന്നാമതായി ബലാൽ
ആകർഷിച്ച കൃതി ഇതായിരുന്നു. ഈ കവിത തിരുമന
സ്സിലെ ഒരു മികച്ച കൃതിയാണെന്നു പറയുവാൻ ഞാൻ
ഒരുക്കമില്ലെങ്കിലും, ഒരു യഥാർത്ഥമാഹാകവിയിൽനിന്നുമാ
ത്രം പ്രതീക്ഷിക്കാവുന്ന ചില വിശേഷവിധികൾ അതി
ലുണ്ടെന്നു സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിച്ചാൽ സ്പഷ്ടമായിക്കാ
ണാം. 'ഉദയസിംഹനെ' കണ്ടതിന്നുശേഷം കുഞ്ഞുകു
ട്ടൻതമ്പുരാന്റെ കൃതികൾ കഴിയുന്നതൊട്ടൊന്നും ശേഖരി
ച്ചു വായിപ്പാൻ എനിക്കു കൗതുകം ജനിക്കുകയും, അ
തിനിടയിൽ 'കൗമുദി'യിൽനിന്നുതന്നെ, പ്രസ്തുതചുരുക്ക
ത്തിൽ കാണിച്ചിട്ടുള്ള 'നാരായണാസ്ത്രഭാഗം' മുതലായ
അനർത്ഥകൃതികൾക്കുടി വായിക്കുവാനുള്ള ഭാഗ്യം സിദ്ധി
ക്കുകയും ചെയ്തു.

ഈ കൃതികൾ ഒന്നാമതായി വായിച്ചപ്പോൾ, എ
ന്റെ ഉള്ളിലുണ്ടായ ആത്മാദാധിക്യം—സന്തോഷാശ്രുക്ക
ളോടും പുളകോൽഗമത്തോടുകൂടി ഉണ്ടായ ആ ആനന്ദപാ
രമാശ്രം—ചാക്കുകളെക്കൊണ്ടു വിവരിക്കുന്നതിന്നു ഞാൻ

ശക്തനല്ല. തമ്പുരാൻതിരുമനസ്സ് ആരാണെന്ന് എനിക്കു
 കുറഞ്ഞൊന്നു തുറന്നു കാണിച്ചുതന്നത് ഈ കൃതികളാണ്.
 സ്മാർ കരു മൂന്ന് ഞാറാണ്ടിന്നിപ്പറം കേരളത്തിൽ ഉണ്ടാ
 യിട്ടുള്ള സകലകവനങ്ങളിലുംവെച്ചു സർവ്വോത്തമങ്ങളെ
 ന് എനിക്കു തോന്നിട്ടുള്ള ഈ കൃതികളെക്കുറിച്ച് രൂഢ
 മൂലമായി എന്റെ മനസ്സിലുണ്ടായ ഭക്തിബാഹുമാന
 ങ്ങൾ കരു കാലത്തും എന്നിൽനിന്നു വിട്ടുപോവുന്നതുമ
 ല്ല. ഇത്തരം അനർഗ്ഗലാത്തങ്ങൾ പൊതുവിൽ കേരളീയ
 രുടെ ദൃഷ്ടിയിൽപെടാതെ 'കവനകൗമുദി'യിൽതന്നെ കി
 ടന്നു നശിച്ചുപോകുന്നതിനെക്കുറിച്ച് ഞാൻ അതികഠിന
 മായി വ്യസനിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ വ്യസനപരിഹാരാർത്ഥം
 ഈവക കൃതികളെല്ലാം പുസ്തകരൂപം അച്ചടിച്ചു പുറ
 തുപ്രകാശിപ്പിക്കേണ്ടുന്ന അത്യാവശ്യകതയേയും, ആശാ
 സ്ത്രയേയും കുറിച്ച്, പ്രസിദ്ധസാഹിത്യകാരനും കൗമു
 ദീപത്രാധിപനും ആയ പി. വി. കൃഷ്ണചാരിയരവർകളോ
 ട് ഞാൻ പലവരു പരയുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. എന്റെ
 ഈ ആഗ്രഹം ഈവിധം സഫലമായിക്കൊണ്ടുവന്നതിൽ എ
 നിക്കുള്ള ഹാർദ്ദമായ സന്തോഷാധിക്യത്തെ ഇവിടെ ഒന്നു
 മതായി രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളട്ടെ.

“കടുവിൽ കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോനേയും, കൊടുങ്ങല്ലൂർ
 കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനേയും തമ്മിൽ താരതമ്യപ്പെടുത്തി
 നോക്കുന്നതായാൽ, ആർണ്ഡ് അധികം കേമൻ” എന്ന്
 ഈയിടെയിൽ ഒരു സാഹിത്യരസികൻ എന്നോടു ചോദി
 ക്കുകയുണ്ടായി. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ എനിക്കൊട്ടും കുറച്ചാ
 ശ്ചയ്യാണുണ്ടായത്. സരസകവി കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോനും
 മഹാകവി കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനും തമ്മിൽ താരതമ്യവ!

വേചാത്തിന്ന് അവകാശമുണ്ടെന്നതന്നെ ഞാൻ അ
 ന്നാണ് കണക്കാക്കി കേൾക്കുവാനിടയായത്. ഒന്നാമി
 ങ്ങാതെ ഞാൻ കുറച്ചുനേരത്തേക്കു നില്ക്കുന്നതു കണ്ട്, ന
 മ്മാട രസികൻ പിന്നെയും ഇതുതന്നെ തിരക്കിച്ചോദി
 പ്താൻ തുടങ്ങി. അപ്പോൾ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോടു് ഇത്ര
 മാത്രം സമാധാനം പറഞ്ഞു. “കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കു
 ടുന്തമ്പുരാനേക്കാൾ മേലെയായി കേരളത്തിൽ വല്ല കവി
 കുടും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അതു മലയാളഭാഷയുടെ ആ
 ദിപിതാവായ തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ മാത്രമാണെന്നാകുന്നു
 ഞാൻ ധരിച്ചിട്ടുള്ളത്. കേരളകവിചക്രവർത്തിയായി,
 ‘കേരളകാളിദാസൻ’ എന്ന പേരിൽ പ്രാചീനനായ കേര
 ളവർമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻകൂടി ഭാഷാകവിത
 യിൽ കുഞ്ഞിക്കുട്ടന്തമ്പുരാനേക്കാൾ മേലയാണെന്നു പ
 രയുവാൻ എനിക്കു ധൈര്യമില്ല”. ഇപ്പറഞ്ഞതിന്റെ വാ
 സ്തവം സ്ഥാപിക്കുന്നതിന്നു വല്ല തെളിവും വേണമെന്നു
 വിചാരിക്കുന്നവരുണ്ടെങ്കിൽ, അവർ ഈ പുസ്തകം ഒ
 ന്നു മനസ്സിൽ വായിച്ചുനോക്കിയാൽമാത്രം മതി. ഇതി
 ലെ ഓരോ ശ്ലോകവും മേൽപറഞ്ഞതിന്നു പ്രത്യക്ഷലക്ഷ്യ
 മായിക്കാണാം. ആലോചനാമൃതങ്ങളായ ഗംഭീരാശയങ്ങ
 ളെ പ്രൗഢരീതിയിൽ പ്രതിപാദിച്ചു സഹൃദയഹൃദയാവ
 ജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിൽ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ അതുല
 നാകുന്നുവെങ്കിൽ, ഔരവമേറിയ വിവിധവിഷയങ്ങ
 ളെ ലളിതവും മനോഹരവും, പ്രസന്നമധുരവും ആയ രീതി
 യിൽ പ്രതിപാദിച്ചു പണ്ഡിതപാമരന്മാരെ ഒരുപോലെ
 ആനന്ദപരവശമാക്കിത്തീർക്കുന്നതിൽ കുഞ്ഞിക്കുട്ടന്ത
 മ്പുരാൻ അഭിപ്രീതിയുണ്ടാകുന്നു.

സാക്ഷാൽ മഹാഭാരതത്തെ ജമകൊണ്ടുതന്നെ കേരള കവികളുടെ ഇടയിൽ അത്യുന്നതവും അനന്യസുലഭവും ആയ സ്ഥാനത്തെ ആരോഹണം ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള മഹാകവി കുഞ്ഞിക്കുട്ടനത്രപുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ സകല കൃതികളിലും വെച്ചു സർവ്വോൽകൃഷ്ടവും സർവ്വാംഗസുന്ദരവും ആയി ഇപ്പോൾ മഹാജനസമക്ഷം പുതിയ പുസ്തകകൃതിയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്ന പ്രസ്തുതകൃതികൾ— പ്രസന്നപ്രാഡമധുരമായ ഈ പഞ്ചകം— തിരുമനസ്സിലെ കവിതാ വൈദഗ്ദ്ധ്യത്തിന്റെ പരിപകാശമോ, മൂർദ്ധാഭിഷി ക്ഷോഭാഹരണമോ ആകുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ, ഇത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതാവിഷയത്തിലുള്ള വാസന, അഭ്യാസം, തഴക്കം എന്നിവകളുടെ പരിപൂർണ്ണമായ പ്രതിബിംബംതന്നെയാണെന്നു പറയാം. അകൃത്രിമമായ മാധുര്യംകൊണ്ടും അതിസരസമായ കഥാഗ്രഥനംകൊണ്ടും, അക്ലിഷ്ടവും അരിമനോഹരവുമായ രീതിയിലുള്ള രചനാസൗഷ്ഠ്യവംകൊണ്ടും സർവ്വഥാ ശോഭനമായിരിക്കുന്ന ഈ കൃതിരത്നപഞ്ചകം കേരളസാഹിത്യത്തിന് ഏതെന്നും ഒരു താഴികക്കുടമായിത്തന്നെ വിളങ്ങുന്നതാണെന്നു നിസ്തംശം പറയാം. വിഷയഗൗരവംകൊണ്ടും, ആശയവൈശിഷ്ട്യംകൊണ്ടും ‘ശബ്ദാത്മാന്യോന്യസമ്മേളനസുരഭിലതാകൊണ്ടും, മണിപ്രവാളശുദ്ധികൊണ്ടും ഈ കൃതിയോടു കിടപിടിക്കത്തക്കതായി ഇഞ്ചത്തഴിത്തപ്പന്റെ കാലത്തിനുശേഷം വല്ല കൃതികളും ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടോ എന്നു ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു. അല്പശബ്ദങ്ങളെക്കൊണ്ട് അനല്പാർത്ഥത്തെ അതിസ്തുടതയോടെ അത്യന്തം ഭംഗിയായി ഹൃദയംഗമമായ രീതിയിൽ പ്രദ്യോതിപ്പിക്കുന്നതിൽ തന്മു

രാൻ തിരുമനസ്സിലേക്കുള്ള നൈസർഗ്ഗികവും അനന്യസാ
ധാരണവും ആയ സാമർത്ഥ്യവിശേഷം, ഈ കൃതിയിൽ
ആപദമൂഢം സവിശേഷം കളിയാടുന്നതായിക്കാണാം.
മറ്റു മഹാകവികൾക്ക് ഒന്നോ രണ്ടോ സഗ്ഗം വേണ്ടിവ
രുന്നിട്ടെങ്കിലും, തമ്പുരാൻ ഒന്നോ രണ്ടോ ശ്ലോകങ്ങൾ മാത്ര
മായും. അതിന്റെ ശക്തിയും, സ്ഫുടതയും, കാജസ്സം, ത
ന്മയത്വവും ഒന്നു വേറെത്തന്നെയാണ്. ഉദാഹരണത്തിനു
ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയാൽ പുസ്തകം മുഴുവൻ
ഇവിടെ പകർത്തേണ്ടതായിവരും. എങ്കിലും, ഒന്നു രണ്ടു
സ്തോമങ്കിലും എടുത്തു പറയാതിരിപ്പാൻ മനസ്സു സമ്മതി
ക്കുന്നില്ലതാനും. ലോകോത്തരഗുണോത്തരനായ ഭീഷ്മൻ,
യോഗസിദ്ധിക്രമത്തിൽ ശ്വാസം പുറത്തേക്കു വിട്ടപ്പോൾ
ഉണ്ടായ ഒരു സംഭവത്തെക്കുറിച്ച് തമ്പുരാൻ പറഞ്ഞിട്ടു
ള്ള ഭാഗം നോക്കുക:—

“പുരുവേഗമുടലുടച്ചു കുത്തി-
ത്തിരുകപ്പെട്ട ശരേഃശ്ലരം തെറിച്ചു”.

ഇതുപോലെതന്നെ, ഒരൊറ്റശ്ലോകംകൊണ്ടു ബ്രഹ്മണോ
ചിതമായ തേജസ്സിനും ക്ഷത്രിയോചിതമായ കാജസ്സിനും
ഇരിപ്പിടമായ അശ്വതഥാമാവിന്റെ അംഗവർണ്ണനം ത
മ്പുരാൻ ചെയ്തിട്ടുള്ളതും നോക്കുക:—

“സ്ഫുടശാന്തഗഭീരധീരനോട്ടം,
പടയാളിപ്പടി വാർന്നയർന്ന ഭേദം,
ഇടയിൽ ചില നില്ലൊടാനയൊക്കും
നട;യെല്ലാമവനിൽ തെളിഞ്ഞുകണ്ടു”.

ഈ രൂപത്തെ ഇങ്ങിനെ “തെളിഞ്ഞു” കാണുവാനും മ

ററുള്ളവർക്കു കാണിച്ചുകൊടുക്കുവാനും തമ്പുരാൻ തീരുമാനം സ്വീകരിക്കല്ലാതെ ആർക്കു സാധിക്കും? ചിത്രനിർമ്മാണചാതുരി എന്നു പറയുന്നത് ഇതല്ലെങ്കിൽ പിന്നെ എന്താണ്? അഹോ! കേരളീയരുടെ ഭാഗ്യദോഷം! അഗാധമായ പ്രതിഭ, അപാരമായ പുരാണപരിചയം, അപരിമേയമായ നിരീക്ഷണശക്തി, അസാധാരണവും അത്യുത്കൃതകരവും ആയ ആശയവിശദീകരണചാതുരി എന്നിതുകളോടുകൂടിയ ഈ മഹാൻ ഇത്രുവേഗം നമ്മെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞത്, കൈരളിയുടേയും കേരളീയരായ നമ്മളുടേയും ജന്മാന്തരപാതകവിചാകം എന്നല്ലാതെ എന്തു പറയട്ടെ! ഗഹനമായ വിഷയത്തെ ലളിതവും മനോഹരവും ആയ രീതിയിൽ പ്രതിപാദിച്ചു്, ആസ്വാദ്യതയും തന്മയതയും ഉളവാക്കി, വായനക്കാർക്കു വിജ്ഞാനവും വിനോദവും ഉണ്ടാക്കിത്തീർക്കുന്നതിലാണ് ഒരു കവിയുടെ സാമർത്ഥ്യമെങ്കിൽ—അതുതന്നെയാണ് കവിതയുടെ പരമപ്രയോജനവുമെങ്കിൽ—കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനെപ്പോലെ ഒരു കവിയോ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയോടു കിടപിടിക്കത്തക്ക കൃതികളോ അടുത്ത കാലത്തൊന്നും മലയാളത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടില്ല എന്നുള്ളതു നിരാക്ഷേപമായ ഒരു വാസ്തവമാകുന്നു.

“യദേവദാൽ പ്രഭുസമ്മിതാദധിഗതം

ശബ്ദപ്രധാനാചീരം

യച്ചാർത്ഥപ്രവണാൽ പുരാണവചനാ-

ദിഷ്ടാൽ സുഹൃത്സമ്മിതാൽ

കാന്താസമ്മിതയാ യയാ സരസ്താ-

മാപാദ്രു കാവ്യശ്രിയാ

കർത്തവ്യേ കുതുകീ ബുധോ വിരചിത-

സുസൈന്യ നമസ്തേ സദാ”.

എന്നീ ആലങ്കാരികമതപ്രകാരമുള്ള കാവ്യോദ്ദേശ്യം തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ ഈ കൃതിയെ സംബന്ധിച്ചുടത്തോളം അക്ഷരപ്രതി പരിപൂർണ്ണമായി ഫലിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് ഇതിന്റെ ഏതു ഭാഗംനോക്കിയാലും സ്പഷ്ടമായിക്കാണാം.

പുരാണപ്രസിദ്ധനായ കഥാനായകനായ നമ്മളുടെ മുമ്പാകെ കൊണ്ടുവന്നു നിൽക്കി അവരെക്കൊണ്ടു സംഭാഷണം ചെയ്യിക്കുന്നതിൽ തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലേക്കുള്ള ഭാഷിത്രബോധവും സാമർത്ഥ്യവും വാചാമഗോചരം തന്നെ ആകുന്നു. “യുധിഷ്ഠിരശമത്തിൽ” മഹാബലി ധർമ്മപുത്രനെ നല്ല കണക്കിൽ ശകാരിച്ചതിനുശേഷം,

“ശമനാത്മജ! നില്പതെന്തിരിക്കൂ;
സമമങ്ങെങ്കുമെനിക്കുമീ പ്രദേശം;
കമലാപതി തന്നതാണിതെല്ലാം,
കമലാക്ഷന്റെ കൃപാവിലാസമേർക്കൂ”.

എന്നുപറയുന്ന ഭാഗം എത്ര ഹൃദയംഗമമായിരിക്കുന്നു! ഇതിന്റെ ആസ്പാദ്യതയെക്കുറിച്ച് എങ്ങിനെ വിവരിക്കും? അതുപോലെതന്നെ, മഹനീയമായ അർത്ഥഗൗരവത്തോടുകൂടി രമണീയമായ ശബ്ദാലങ്കാരഭംഗിയെ അനായാസേന കൂട്ടിയിണക്കുന്നതിൽ തമ്പുരാനുള്ള സാമർത്ഥ്യവും അത്യാദേശംതന്നെ ആകുന്നു.

“ഇടതിങ്ങിയെഴുന്ന മാമുനീന്ദ്ര-
ക്കിടയിൽപെട്ടൊരു ഭാർഗ്ഗവർഷി രാമൻ
ഇടനെണ്ണു കിടത്തു വാക്കു വല്ലാ-
തിടറിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞിതിപ്രകാരം”.

ഇതിൽ കാണുന്ന ശബ്ദാർത്ഥങ്ങളുടെ സമ്മേളനസൗക-
 മായ്ക്കും അസ്വദിച്ചുറിയുകതന്നെ നിവൃത്തിയുള്ളൂ. അഹോ!
 എത്രതന്നെ പാഞ്ഞാലും എന്തും മറിയായില്ലെന്നു തോ-
 നിക്കുന്ന ഈ പ്രകരണത്തെക്കുറിച്ച് ഇതിലധികം വി-
 വരിപ്പാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതിൽ വ്യസനിക്കുന്നു.

പരിപാവനയും പരമോൽകൃഷ്ടയും ആയ തമ്പുരാൻ
 തിരുമനസ്സിലെ 'മധുരകോമളകാന്തപദാവലി'യായ സര-
 സ്വതി അന്തർവ്യാഹിനിയായിട്ടല്ല ഇതിൽ പ്രവഹിക്കു-
 ന്നത്; വക്ത്രലേ തീർത്ഥംപോലെ വാർന്നൊഴുകുകയും അ-
 ല്ല ചെയ്യുന്നത്; നേരേമറിച്ച്, അപ്രതിഹതമായ പ്രവാ-
 ഹത്തോടും, അരിപ്രൊഡിയോടും, എന്നാൽ പ്രശാന്തരമ-
 ണീയതയോടും, ക്രമത്തിൽ പ്രസന്നസ്ഫുടമധുരനിസ്വന-
 ത്തോടുംകൂടി ഒഴുകുകയാണു് ചെയ്യുന്നത്. ഈ വിശുദ്ധസി-
 ണ്ധുചിനെ ബഹുജനോപകാരമായ രീതിയിൽ ഈ വിധ-
 ത്തിൽ പുറത്തു പ്രകാശിപ്പിക്കുവാനനുവദിച്ച ഉദാരമനസ്സു-
 നും, സാഹിതീസേവനൈകപരായണനും, കവനകൗമു-
 ദീപത്രാധിപരും ആയ പി. വി. കൃഷ്ണവാരിയരവർക്കു-
 ടെ ഉചിതജ്ഞതയിൽ എനിക്കുള്ള അഭിവന്ദന സന്തോഷാ-
 തിരേകത്തെ ഒരിക്കൽകൂടി ഇവിടെ പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ടു്
 ഇപ്പോൾ വിരമിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

വടകര
 1106 മകരം 30

എം. എസ്. വാരിയർ.

നാരായണാസ്തോത്രം

കരുണാമൃതമൃഹമുജാലം
പെരുങ്കുഃ പ്രാദകയികൽ വാസുദേവൻ
പുരുരത്നമയോച്ചാസാധഭാഗ-
ത്തരുളിക്കൊണ്ടു തുറന്ന കാഴ്ച കണ്ടു.

1

പുരഭംഗിപെരുക്കുമാരു ചുറ്റും
പുരകൾക്കുള്ള പണിത്തരപ്പകിട്ടും
പരമാപണലക്ഷ്മിയും പരക്കേ
പരമാം പാതകളും പതിഞ്ഞുകണ്ടു.

2

കടൽമാതു കളിക്കുമപ്പുറിക്കൽ-
കടരക്ഷാപരിവേഷണക്കു ചുറ്റും
കടൽ ചുറ്റിക്കിരുന്നെന്നു നില്പും
കടൽവണ്ണൻ കളിയാൽ രസിച്ചു കണ്ടു.

3

തിരമാല മാറിഞ്ഞുരുണ്ടു കേറി-
ക്കരയിൽ തല്ലിയലച്ചിരമ്പലോടേ,
നിരവേ നിലമാറി മേൽക്കുമേലേ
നര ചുത്തിക്കയറും കലമ്പൽ കണ്ടു.

4

അകലത്തുമടുത്തു മങ്ങുമിങ്ങും
പകൽമാതിരി പാഞ്ഞു കപ്പലോട്ടും

തകരാറു വരാതെ നാവികന്മാർ
നികരം കാരറിൽ വിടുമ്പടിക്കു കണ്ടു.

൨

മറവുക്കിനു ദൈവതാചലാത്താൽ
മുറകും കാരറുപിടിച്ചു വിട്ടൊരോടും
കുറകെക്കുടലിക്കുരെക്കുടത്തും
പൊരരിപ്പാട്ടിടെഴും തിരക്കു കണ്ടു.

6

കുടൽവക്കിനു കാവലാം ഭേദമാ-
രിടതിങ്ങിക്കയറും ജനത്തെക്കയല്പം
അടയോട്ടു വിശോധനം കുഴിച്ചും
നടകൊരൂചാൻ വഴിയേ വിട്ടുന കണ്ടു.

൧

അരിവീരരടുത്തണഞ്ഞുകേറാൻ
വരികിൽ ദുഷ്ടമാക്കിട്ടുന യന്ത്രം
വിരിയേ പലതുജ്ജ്വലിപ്പൊടാതേ
ശരിയായിട്ടവർ പോന്നിട്ടുന കണ്ടു.

8

വരുമീയൊരു കൂട്ടമാരേത്തിരക്കിൽ-
ത്തരുണൻ താപസവേഷധാരിയായി
ഒരു സുന്ദരവീരമൂർത്തി നേരി-
ട്ടൊരുവൻ മെല്ലെ നടന്നിട്ടുന കണ്ടു.

9

സഫുടശാന്തഗഭീരധീരനോട്ടം,
പടയാളിപ്പടി വാർന്നുയന്ന ഭേദം,
ഇടയിൽ ചില നില്പോടാനയൊക്കും
നടയെല്ലാമവനിൽത്തീരിഞ്ഞു കണ്ടു.

10

‘ഇവനാരോരു യോഗ്യനാണിതെന്നു-
ണിവനിൽ ക്ഷാത്രവിലാസമുല്പന്നിഷേ
അവശം മറവാമ്പടിക്കു ജനോൽ-
ഭവമാം ബ്രാഹ്മണമഹസ്സുണ്ടു കാണു.

11

മുനി ഭാഗ്വതരാമനോയിത,പു-
മുനിയിൽ ക്ഷാത്രമടങ്ങിയാണിരുപ്ത;
അനിയന്ത്രിതരാജസതപമേരം
കിനിയേ കാണുവതുണ്ടിവകലല്ലോ.

21

അഥവാ നിജജന്മസിദ്ധരാജ-
പ്രഥകാട്ടം കശികാത്മഭൂവിതെന്നോ?
കഥമീനിലയേൽപ്പ രാജഭാവം
മഥനംചെയ്യ പനാമഹർഷിമുഖ്യൻ.

13

മേരാമവഴിക്കു വില്ലെടുത്തും
സപുനം ദ്രോണകൃപാദിവിപ്രരേഖ്യാ;
പ്രമുണപ്രകടപ്രഭാവനാമി-
ദപിമുണപ്രൗഢനുമായിനത്തിലാവാം.

14

ശരി,യൊത്തിതു യൌവനത്തിളപ്പാൽ
പെരിയോൻ ദ്രോണകുമാരനാണിതല്ലോ;
വിരിയേപ്പുനരഞ്ഞിനാണു ഭവം
തിരിയും താപസവൃത്തി പൂണ്ടതാവോ?

15

കുരുപാണ്ഡവമുഖ്യരാജപുത്ര-
കൈരള സാക്ഷാൽ ഇരുവണ്ണ കുഭയോനി;

കുമാരയണാശ്രുതം

ഇരുപുത്രനിവൻ നമുക്കുമെന്നാൽ
ഇരുചിൻമാതിരി പൂജനീയനല്ലോ. 16

ഇതി മാധവനുള്ളിലോത്തുകാണേ
ധൃതിയോടങ്ങെഴുന്നേരെ വേണ്ടപോലെ
ഷിതിഭേദനവൻ നന്മൊഴെഴുത്തും
മതിയാമ്മട്ടുപചാരമാചരിച്ചു. 17

നിജമന്ദിരപാർശ്വമെന്തിയോരാ-
ഭിജവീരനെതിരോര സിദ്ധഹാസം
ഭജസംഗ്രഹണം കഴിച്ചു പക്ഷി-
ലാഭജനതൃന്താസാർദ്രമാചരിച്ചു. 18

ഉപചാരവിധങ്ങളേറുകൊണ്ടാ-
നുപചാചാരമഭേദികന്റെ പുത്രൻ
വിപദാങ്കുരന്റെയൊപ്പത്തിൽ
സ്വപദാന്തനിലമർന്നപോലമർന്നു. 19

പുരുഷോദ്ധമപുതാച്ഛനജ്ഞാ-
ഗുരുപുത്രൻ പരിപൂർണ്ണപാത്രമത്രേ;
സ്വപദചിഹ്നനത്രപമട്ടിലെന്തും
പൈതൃമാറാനവിടെ സ്വതന്ത്രനായി. 20

യദുരാജസഭയ്ക്കു പോകുവാനും
യദുചീരക്തിടയിൽക്കളിക്കുവാനും
യദുപുംഗവനാം മുകുന്ദനന്നാ-
യദുപക്ഷ്യൻ ഇരുപുത്രനുണ്ടു കൂടെ. 21

ഇതുമതിരി കൃഷ്ണമന്ദിരത്തിൽ
 ചതുരാത്മാവവനൊന്നു രണ്ടുമാസം
 പുതുമപ്പെട്ടുമാധിപത്യമേന്തു-
 നതുപോലങ്ങിനെ സൗഖ്യമായി വാണു. 22

മുനിയേഷമെടുത്തതെന്തിനെന്നോ,
 തനിയേ താങ്കളുണഞ്ഞതെന്തിനെന്നോ,
 ഇനിയെന്നവിടെക്കു യാത്രയെന്നോ,
 വിനിയോഗിച്ചതുമില്ല വിശ്വനാഥൻ. 23

തെമിച്ചു രസിച്ചു കൂടുകൂടി-
 കരുണാചാരിധി കണ്ണനൊത്തറിഞ്ഞി
 കരുനാഥ കടൽക്കണ്ടു നിന്നിടുമ്പോൾ
 ഗുരുപുത്രൻ മുരവൈരിയോടുകൂടി. — 24

“അന്ധിഹാസ്യമിതെന്റെ വർത്തമാനം
 മതിമൻ! ചൊല്ലിയതില്ലിതേവരേക്കും;
 ഇതിഹാസ്വരമുള്ളിലേക്കുവോതും
 ധൃതികെട്ടുണ്ടു കുറച്ചു കണ്ണിതം മേ. 25

ജനകന്റെയടുക്കലുസ്മന്നി-
 ജനവും ഫൽഗുനനും സമം പഠിച്ചു
 പുനരന്യനൊരാൾ ധനുസ്സെടുക്കും
 ജനമാർ കിടന്നിടാത്ത മട്ടിൽ. 26

കുടവിൽ ഗുരു ഫൽഗുനനും മന്ത്രം
 കൊടുത്തും ബ്രാഹ്മമഹാസ്ത്രവും കൊടുത്തും;

പട്ടവിദ്യയിലജ്ഞനനു ഉല്പ-
പ്പെട്ടുവാൻ ഞാനുമതിന്നപേക്ഷചെയ്യൂ. 27

ഗുരുവപ്പെഴുതെന്റെ നേക്കൊരല്ലം
പരപ്പല്ലായയിൽ നോക്കിയാത്തൊരാൾ
പുരുഷീരഗഭീരമായുറപ്പി-
ച്ചുളിച്ചെയ്യൂ യഥാർത്ഥമിപ്രകാരം:— 28

‘അറിയാ,മിതിനത്ര യോഗ്യനായ-
ലറിയം,മന്നു തരാം നിനക്കുമെന്തു;
നെറിവിന്ദിയനിഗ്രഹാഭി കെട്ട-
ചെറിയയൊക്കിതു സിദ്ധമാകയില്ല.’ 29

ഇതി താതാർച്ച ചക്ഷുപാതി-
സ്ഥിതിയിൽ ചൊല്ലിയ വാക്കു കേട്ടനേരം
മതികെട്ടുമൊരീർച്ചപ്പെടുമെന്നോ
ശ്രുതിവിട്ടും ചലിതാശനായ് ചമഞ്ഞെൻ. 30

പുനരന്നു ഗ്രഹം വെടിഞ്ഞു തീർത്ഥ-
നേര്യംചെയ്തു മനശ്ശമം വരുത്തി
ജനസമ്മതനായ് വരുന്നതിന്നി-
ജ്ജനമേവം മുനിവൃത്തിയായ് ചരിച്ചു. 31

പല തീർത്ഥപത്തേലും ഗമിച്ചു,
പല പുണ്യർഷിജനത്തെയും നമിച്ചു,
നലമോടിവിടയ്ക്കു വന്നുണഞ്ഞീ-
നിലയിൽ കൃഷ്ണ! ചേൽഗുണം ഗ്രഹിച്ചു. 32

ശരിയാണു പിതാവു ചൊന്നതൊന്നു_
 ണദരിശം കൊള്ളുകിലെന്റെ മുട്ടു രെട്ടുടേ;
 പരിപത്ഥിയിൽ നന്മതിന്മ നോക്കി_
 ള്ലൊരിടം യിട്ടൊഴിയില്ലിതെന്റെ തത്വം. 33

പാകെത്തിനി വേണ്ടു ഞാൻ? ഭവാനെൻ_
 കുറവെട്ടിക്കു കളഞ്ഞു മെച്ചമേക്കു;
 നിറയും കരുണാമയൻ പരൻ നീ
 തിറമോടോതിയപോലെ ചെയ്യുകൊള്ളാം. 34

ഇരുപത്രരച്ചു വർത്തമാനം
 പെരുകും ശ്രദ്ധയൊടൊത്തു കേട്ടു കൃഷ്ണൻ
 ഒരു പുഞ്ചിരിയിട്ടു ഹന്ദിയോടേ
 കരുണാശാലി പറഞ്ഞിതത്വഭേദം:— 35

“കുറവെട്ടു ഭവനേ? ചീരറെങ്കിൽ_
 ക്കാവെച്ചിട്ടരിഹിസ ധർമ്മമല്ലേ;
 മാവ. ഇരുപതിനുമ്പ്പു; പുത്രൻ
 മറയോൻ സാത്വികനാക വേണ്ടതല്ലേ? 36

ഉചിതം തവ തീർത്ഥയാത്രമൂലം
 നിമിത്തം സാത്വികഭാവമെന്നു വന്നു;
 ഭക്തിപോലെ ഭവാനു വേണ്ടതെങ്ങോ_
 ണചിരാലായതു സിദ്ധമാക്കുവൻ ഞാൻ. 37

ഇതു കേശവനോതിയോരു വാക്കാൽ_
 കരുണമേഞ്ഞു തെളിഞ്ഞു വിപ്രവീരൻ

പുതുപുഞ്ചിരിപ്പൂണ്ടപേക്ഷ മൊയ്തം,-
ഈ മറമ്പുറം വിനമിച്ചിടത്തൊരെന്നും. 38

“ജയ മാധവ! കാമിതം തരാനായ്
സ്വയമങ്ങുന കനിഞ്ഞൊരുക്കമെങ്കിൽ
ജയകാരണമാം ‘സുദർശന’ത്തെ
പ്രിയമോടിന്നു നമുക്കു തന്നിടേണം.” 39

അതു കേട്ടു ചിരിച്ചു കൃഷ്ണനാഥീ
“ചതുരാത്മൻ! തരുവൻ ഭവാനതും ഞാൻ;
ഇതു കാണുക! ‘സുദർശനം’ കിടപ്പു-
ണ്ടതുലാപ്രാഡം! ഭവാനെടുത്തുകൊള്ളൂ.” 40

അതിദർശ്യഭക്തോൽക്കമൊത്തമത്വം
മതി നന്ദിച്ചു കടന്നെടുത്തുനോക്കി;
അതിഭാരമെഴുന്ന ചക്രമെങ്ങോ
മതിയായിലവനൊന്നുപൂജവാനും. 41

ഉടൽ വീർത്തു വിയർത്തു ചോര പാഞ്ഞുൽ-
ക്കടുക്കിട്ടു പിടിച്ചു പൊക്കിയലും
സ്ഫുടമാപ്പുകൾകൊണ്ടു ചക്രമങ്ങോ-
ക്കിടയായില കുറച്ചൊന്നനാക്കാൻ. 42

കരൾകെട്ടു പകച്ചുനിൽക്കയായി
നരലോകാമരവീരനപ്പൊൾ മെല്ലെ
പരമാത്മചയൻ, പൂമാൻ, പൂരാണൻ,
തരമോടാദിജനോടു ചെല്ലു ചോദ്യം. 43

“അരിയോഗതപസ്സുമാധി കൂടാ-
തിതിളക്കിപ്പട്ടവെട്ടുവാൻ ഞ്ഞെക്കും;
അതിനാശം ചോന്റെ സാഹസം; ചൊൽ-
കിതിനാലെന്തുപയോഗമോർത്തിരുന്ന?” 44

ഗുരുസ്തന സലജ്ജനായുരച്ചു
“കരുണാശീല! ചോന്റെ നേർക്കുതന്നെ
പെരുമാറിയതിൽ ജയിച്ചു മെച്ചം
കരുതിത്തന്നെ കൊതിച്ചതായിരുന്ന. 45

അരിമോഹമിതെന്നെയിപ്രകാരം
ചതി പാറിച്ച് തികഞ്ഞ വിഡിയാക്കി;
മതി മാധവ! നിന്റെ മായ, മേലാൽ
ഗതികിട്ടും വഴി നീ നിനച്ചുചെയ്തു.” 46

ഹരി സന്ധിതമോതിനാൻ “ചോനൊ-
ത്തരിയോരസ്രുമിനിസ്സുഖേ! തരാം ഞാൻ,
പരിതുഷ്ടമനസ്സോടേറുവാങ്ങു
ശരി നാരായണദേവതാകമസ്രം. 47

വിജയന്നു ഗുരൂപദേശമൂലം
നിജമായ് ബ്രാഹ്മമഹാസ്രുമെന്നിരിക്കിൽ
ദീപവീര! ചോനിതെന്റെയസ്രം
ഭജവീര്യപ്പൊലിമയ്ക്കു പോരുമല്ലോ. 48

ധൃതനിഷ്ഠമുറച്ചുകൊള്ളുകെന്നാ-
ലിതനാഗസ്സിലയച്ചുപോയിടൊല്ലേ?

ച്യുതനിശ്ചയനായ് പിഴച്ചുപോയാ-
ലതനല്ലം വൃസനം വരുത്തി വെള്ളം".

49

ഇതി സാക്ഷകവിദ്യയിൽ പ്രശസ്ത-
സ്ഥിതി കൃഷ്ണാർജ്ജുനരോടു തുല്യമാവാൻ
ധൃതിയാം ഗുരുപുത്രന് നിജാസ്രം
ധൃതിമാൻ നന്ദിയിൽ നന്ദസ്മര നൽകി.

൨൦

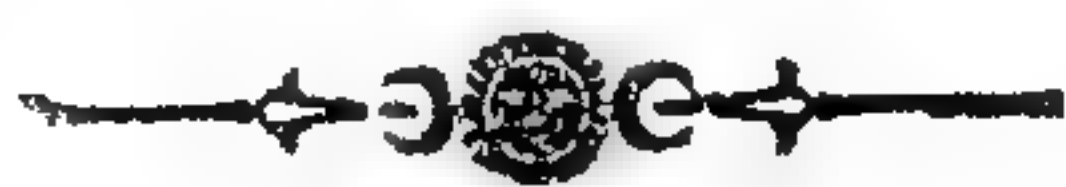
അശപത്നമാമാവിന്ന നാരായണാസ്രം
വിശപസ്താത്മാവേകിയാലെന്തു ചിത്രം
വിശപത്രാണം ചെയ്യുമി വാണു കൃഷ്ണൻ
ശശപതഭക്തകർമ്മദർശനനെയല്ലോ.

൨1

ഭീമയോഗം

പരമേശ്വരനെത്തപസ്സുചെയ്തും,
പരമാത്മദ്രകിരാതനോടെതിത്തും,
ഖരപാശുപതാസ്രുമോദവാണി-
ച്ചിരയത്താൽ കൃതകൃത്യനായി പാർത്ഥൻ.

1

സുരരാജപുരം ഗമിച്ചു വീണ്ടും
പരമാസ്രുങ്ങൾ പിതാവൊടും ഗ്രഹിച്ചും,
സുരബാധകളുർവ്വശിക്കു കണ്ടും,
സ്ഥിരധൈര്യം വെളിവാക്കിയക്കിരീടി.

2

ഖരവൈഭവമേവമേററു മുററും
സുരസിദ്ധർഷികളാദരിച്ച ശൂരൻ,
ഭരതീകൃട്ടമുള്ള കാലകേയാ-
സുരവഗ്ഗത്തിനെയും മുടിച്ചുവിട്ടു.

3

നരരാകുലവർഷ്ചിന്ത്യമാമി-
ത്തരമോരോ മഹിമാവിയന്ന യോഗ്യൻ
നരനായിട്ടമർജ്ജുനൻ മടങ്ങി-
ത്തരമോടഗ്രജന്മങ്ങളെടത്തിലെത്തി.

4

വ്രതമായ് വനമാണ്ട ധർമ്മപുത്രൻ-
മുതൽ പേരർജ്ജുനനെത്തിട്ടന്ന നേരം
ഹിതമങ്ങിനെ മുത്തിപൂണ്ടടുക്കും
ചിതമുൾക്കൊണ്ടുതെളിഞ്ഞുകൊണ്ടു കിണ്ടു.

5

അവനെപ്പുരമാദരിച്ചു വേണ്ടു-
 നവ ചെയ്യായമനനാദൃരെല്ലാം
 നവമായ് വിജയൻ പഠിച്ചു വിദ്യാ-
 വ്യവസായസ്ഥിതി കാണുവാൻ കൊതിച്ചു.

6

ഗുരുവിപ്രജനങ്ങളാഗ്രഹിക്കു-
 ന്നൊരു ദിവ്യാസൂവിലാസദർശനത്തെ
 പെരുതാം വിപിനത്തിൽവെച്ചു കാട്ടി
 വിരുതേരും വിജയൻ കിരീടമാലി.

7

ഒരുജാതി മഹേന്ദ്രജാലമട്ടിൽ-
 പ്പുരുക്കൗതൂഹലമേകുമിപ്രയോഗം
 'അരുതിങ്ങിനെ നിഷ്ഠഘലം പ്രയോഗി-
 ള്ളതെ'ന്നാശു തടഞ്ഞു താപസന്മാർ.

8

വിജയന്റെ വിനോദമാത്രമായി
 വിജയക്കുളിയിലത്തുതപ്പെടാതെ
 നിജനില്പിനു നിന്നിരുന്നിതേകൻ
 ഭൂജവീര്യോർജ്ജിതനായ ഭീമസേനൻ.

9

മുനിപുംഗവരജ്ജനപ്രയോഗം
 കനിവോടാശു തടഞ്ഞതിനുശേഷം
 അനിയന്ത്രിതകൗതുകം സദൃശ്ശിൽ-
 ത്തനിയേ ഭീമനോടൊതി ധർമ്മപുത്രൻ.

10

'ഭവനത്രയസംഹൃതി'ക്കു പോരു-
 നവയഥി മഹിരസൂവിദ്യയെല്ലാം

ധവളാശ്വനിവൻ പരിച്ചുവന്നു
ശിവനേ! ശത്രുഭയം നമുക്കു രീർന്നു.

11

ഇവനിത്ര മഹത്വമേററു നിഷ്ഠാ-
വിവരം കേട്ടു, മിഹാസ്രുവിഭ്രുകണ്ടും,
അവശാത്മുതാണ്ടു ഞങ്ങൾ നില്പൂ;
തവ കാഞ്ചീലിതിലിന്നു ഭാവഭേദം.

12

സഹജന്റെ സമുദ്രയത്തിൽ നിയ്യം
സഹസാ കുഷ്മന്ധുവു പൂണ്ടുപോയോ?
ഇഹ കേവലനീരസം ജനിപ്പാൻ
മഹനീയാശയ! ഹേതുവേറെയുണ്ടോ?

13

ഇതി ധർമ്മജനമുഴിഞ്ഞു ചോദി-
ച്ചതിൽ മന്ദസ്തിതമോടു ഭീമസേനൻ
അതിനത്തരമോതി, കേട്ടുനില്പോ-
ർത്തിയാം കൌതു കമേകിട്ടും പ്രകാരം.

14

“മനുജേന്ദ്ര! മനം തെളിഞ്ഞിരുപ്പു-
ണ്ടനുജനീയൊരുച്ചു കണ്ടതിങ്കൽ;
അനുക്ലപനസൂയവല്ല ഞാനെ-
ന്നനുഭൂതിപ്പടിയങ്ങറിഞ്ഞതല്ലോ?

15

ഉലകിൽ പ്രകൃതിപ്പകച്ചു കാട്ടും
പല യന്ത്രം പരമാസ്രജാലമെല്ലാം;
അലമത്മുതമെന്തിതിന്നു? സർവ്വം
വിലയേറും പ്രകൃതിപ്രഭാവമല്ലോ.

16

ഇവ പാട്ടിൽ വരുത്തുവാനമിത്ര-
 ജീവനോരീടിന മട്ടലച്ചിൽ വേണ്ട;
 സ്വവശസ്ഥിതിയിൽസ്സമാധി സിദ്ധി-
 ചുവനാനെങ്കിലിതൊക്കെയത്ര തുഷരേ? 17

രണയാത്രയിലേക്കു ജനനാ ചെ-
 ന്നണയാതുള്ള മഹർഷിമുഖ്യരല്ലേ
 ക്ഷണമിപ്പരമാസ്രമന്ത്രവിദ്വാ-
 ഗണമുണ്ടാക്കിയ യോഗ്യരോത്തന്നോക്കു. 18

അതുമല്ല, സമാധിയൊന്നിനാലി-
 പ്പതുമന്ത്രാപ്തിവഴിക്കു കണ്ടതെല്ലാം,
 അതുലാഭൂതമിപ്രകാരമേകി-
 ചുതരം കാട്ടണമെങ്കിൽ ഞാനുമാവാം. 19

ഗുരുക്കുലാനീന്ദ്രൻ ചെയ്തിട്ടൊല്ലെ-
 ന്നരുളിച്ചെയ്തതൊരി നാം നടന്നാൽ
 ഗുരുപാതകമല്ലി?യല്ലാത്തന്നാ-
 ലൊരുമട്ടിയൊരു കണ്ട കാഴ്ച കാട്ടാം. 20

ഇതിലും വലുതായ വിദ്യ മറെറാ-
 ന്നതിവേഗത്തൊട്ടമിങ്ങു കാട്ടുവാനും
 മതിമൻ! പചമാനസുനവാം ഞാൻ
 മതിയാണെന്നവിടയ്ക്കു ബോദ്ധ്യമാക്കാം. 21

ഗണരാത്രതപസ്സുകൊണ്ടു പാർത്ഥ-
 ന്നണയാപ്പട്ട മഹേശനെക്കണക്കേ,

ഗുണവൃത്തിയിൽ മൂത്ത മൂർത്തി മൂന്നും
 ക്ഷണമീനമുദൈ മുഖിൽ ഞാൻ വരുത്താം. 22

ഹരവിഷ്ണുവിരിഞ്ചരോടുള്ളതെ-
 പ്പരമീന്ദ്രാദിദിഗീശരും വിശേഷാൽ,
 സുഭാനവയക്ഷരാക്ഷസർഷീ-
 ശപരരും വാനിൽ നിറഞ്ഞ കാഴ്ച കാട്ടാം. 23

വെളിവാമ്പൊളിതിന്ദ്രജാലവിദ്യ-
 ക്കളിയാണെന്നു ജനം ഭ്രമിച്ചുപോകും;
 കളിവാം വരയോടവിദ്യയുള്ളിൽ-
 ഞ്ഞെളിവാറോട്കറിയാമതിന്റെ തത്വം. 24

യമഭ്രവാടു ഭീമനേവമോതും
 സമയം പാർഷ്വതി പാർത്ഥനാശപിനേയർ
 സമന്തണസംഘവും വിശേഷാൽ
 ക്ഷമവിട്ടൊന്നു പരം പുകച്ചുനിന്നു. 25

‘ഒരു ശുദ്ധവിദ്യേഷകന്റെ മട്ടി-
 പ്പുരുഹാസ്യാസ്സഭവീരവാമൈന്ദോ?
 അരുളുന്നിതു ഭീമനെന്നു ഹാസം-
 പെരുകിപ്പോയി പലക്കുമാസ്സഭ്യേ. 26

‘പറയുന്നതു കാൽമാൺ, പക്ഷേ
 മായോക്കും മറവായ യോഗമർമ്മം
 പറയാനറിയാ,മറിഞ്ഞു ചെല്ലോർ
 കുറവെ’ന്നും ചില യോഗിയോഗ്യരോർത്തു. 27

‘മരുദാത്മജനാണിവൻ, ഹന്തുമാൻ
ഗുരുചാണി, യു പദേശമേകിയെന്നും,
കരുവാസന ജന്മസിദ്ധമെന്നും
വരുവോന്നെ’ന്നു നിനച്ചു ഗാഥിപുത്രൻ. 28

നിജബുദ്ധിനിലയ്ക്കു താപസർഷി-
ഭിജതം സോദരതം നിനച്ചുനിൽക്കേ,
വിജയാഗ്രജനോടു ധർമ്മരാജ-
ത്വജ്ഞനെന്നാലതു കാട്ടുകെ’ന്നു ചൊന്നാൻ. 29

അഥ വായുസുതൻ തിരിഞ്ഞുമാറാ
പ്രഥമാനോഗ്രന്ഥദാസഹായനായി
മഥനം ചെടികൾക്കു ചെയ്തു യാത്ര-
പഥമുണ്ടാമ്പടി നാലുചാലു ലാഭി. 30

ഉടനങ്ങു കിഴക്കുനോക്കിനിന്നി-
ട്ടുടവിന്നാഗ്നിയും ചുഴറ്റി വീരൻ,
കടലും മുകിലും മടങ്ങുമുച്ച-
സ്ഫുടഗംഭീരവത്തിലിതമമോതി:— 31

‘ഈ വമ്പെഴുന്ന ഗദ ഞാനറിയുന്നതിങ്ങൻ-
കൈവന്നിടുന്നതിനിടയ്ക്കു നഭസ്ഥലത്തിൽ
ദേവർഷിയക്ഷഭിതിജാശരരോടുമാവിർ-
ഭാവം ത്രിമൂർത്തികളെടുത്തിഹ വന്നിടട്ടേ’’. 32

ഇതി സർവ്വഗവായുസുന കല്പി-
ച്ചതിചേതം ഗദയാഞ്ഞെറിഞ്ഞു പിന്നെ,

മതികൊണ്ടുപിലാത്തഭാവമെന്നെകൃ-
സ്ഥിതികണ്ടുംബരചീഥി നോക്കിനിന്നു.

33

അണയുന്നു നദസ്ഥലത്തു നാനാ-
ഗണമാമംബരചാരിവസ്ത്രമെല്ലാം;
ഗുണവൃത്തിയെടുത്ത മൂർത്തി മൂന്നും
ക്ഷണനേരത്തിനകത്തിണങ്ങിപ്പോ.

34

വരദായികളേകയോഗമായ് മേൽ
നിറയപ്പെട്ടതു കണ്ട കാഴ്ചയിങ്കൽ,
പരമാത്മതമത്രമാത്രമെന്നായ്-
പ്പറയാമോ സകലകർമ്മാക്ഷണത്തിൽ.

35

ഉയരെറ്റുദയാഞ്ഞെറി, ഞ്ഞുതൂക്കി-
നയവായിട്ടു പതിച്ചിട്ടുവെപ്പൊക്കും
സ്വയമേ പരിവാരമൊത്ത മൂർത്തി-
ത്രയമൊന്നിച്ചു പർത്തി വായുപുത്രൻ.

36

‘ഇതിലും വലുതായ ചിത്രമെന്തെ-
ന്തിതിലും മെച്ചമെഴും സമാധിയോഗം’
ഇതി താഴെയെഴുന്ന താപസന്മാ-
രതിഹാർഷാത്മ്യതഭാവമോടുമോർത്തു.

37

യമവാസവദേവവൈദ്യജ്ഞം
സമമാ വേദിജയാം ധരാംഗനജ്ഞം
അമരേശപരരാക്ഷ വന്നു കണ്ടി-
ട്ടുമാത്രമേ മഹാത്മ്യതം മുഴുത്തു.

38

പെളിവേ വൃഷതാർക്കൃഹംസവാഹ-
 ണ്ണളിൽ വന്നോർ ശിവവിഷ്ണുപത്മജന്മാർ
 വിളികൂട്ടി മുറയ്ക്ക ഭീമനോടായ്-
 ണ്ണെളിയും പുഞ്ചിരിപൂണ്ടിവണ്ണമോതീ:- 39

“പവനാത്മജ! ഭീമസേന! താനി-
 നവയോഗംഘ്രിയിജനന്തെയെല്ലാം
 ജപമോട്ടു വരുത്തിനില്പതിപ്പോ-
 ളിവരെക്കാട്ടുവതിന്നു മാത്രമല്ലി? 40

ഭവഭീയസമാധിരീതി കണ്ടി-
 ളിചരശ്ചയ്തുചിയന്നു നിന്നിടുന്നു;
 സ്വപശസ്ഥിതരായ ണ്ണെരുംപോട്ടേ;
 തപ മേന്മെൻകൊലം ഭവിച്ചിടട്ടേ. 41

ഹരവിഷ്ണുചിരിഞ്ചരേവമോതി-
 പ്രമാജ്ജട്ടരൊടൊത്തുടൻ മറഞ്ഞു;
 വരദേശർ മാഞ്ഞതിന്നുശേഷം
 വരവായി ഗദ ചീരമോട്ടു താഴേ. 42

അജിവേഗമുയർന്നപോലെ താഴേ-
 ഗ്ഗതികൊള്ളും ഗദ കണ്ട ഭീമസേനൻ
 ഗൃതിപൂണ്ടു വരുംവഴിജ്ഞ നീട്ടി-
 ള്ളതിടകയ്ക്കത്തളിർകൊണ്ടുടൻ പിടിച്ചു. 43

ഉടനച്ചു മുയർന്നിടും പടിഞ്ഞാ-
 യടചിന്നൊത്തുപിഡം മാറിഞ്ഞുനിന്നു

സുഭദ്രയൊടണനേ വണങ്ങി-
ട്ടിടതിങ്ങുന്ന ജനങ്ങളോടു ചേർന്നു. 44

വിദിതാർത്ഥമിതൊക്കെ നോക്കി നന്ദി-
ച്ചുദിതോന്മേഷമുറച്ചു കൌശികർഷി
ഘദി വൻകൃപയാൻ ത്രിശങ്കവിന്നായ്
ത്രിദിവം നൃത്തനായ് ചമച്ച യോഗ്യൻ. 45

“ഗുണമുള്ള മഹാജനങ്ങൾ കേൾപ്പിൻ,
ക്ഷണമീ മാരുതി ചെയ്തു ദിവ്യകർമ്മം
ഗണരാത്രതപസ്സിനാലിന്നിന്നിന്നി-
ട്ടുണ്ടയപ്പൊട്ടൊരു യോഗമർമ്മതപം. 46

നന്നു മാരുതപുത്രനായ - സാക്ഷാൽ
ഹനുമാനുണ്ടിതറിഞ്ഞ യോഗിപയ്യൻ
അനുഭാവമെലാൽ വിരിച്ചുപട്ട-
ത്തിനു നിൽക്കുന്നവനേകു;നന്യനില്ല. 47

ഇഹ ജീവിനിരജ്ഞിച്ച ജീവാ-
വഹസ്മുത്രം പവമാനനേകനല്ലോ;
മഹനീയനവൻ വശത്തിലായാൽ
സഹസ്ര പാട്ടിൽവരുന്നിതാത്മയോഗം. 48

പവമാനസ്മുതകു പാക്കിലുണ്ടോ
പവമാനൻ വശമാകുവാൻ പ്രയാസം?
ഇവനാവഴി സിദ്ധമായതേണി-
നവയോഗത്തിലിഹാത്മസന്നിധാനം. 49

മരുദാത്മകമാണു ജീവജാലം;
 മരുദാത്മാവിവനീ പ്രപഞ്ചമെല്ലാം
 ഒരുമിച്ചു നയിക്കിലെന്നുവാണെ"-
 നന്ദിപ്പെട്ടു മഹർഷി ഗാഥിപുത്രൻ. 50

ഇതി വീപുലതപസ്സുമാധിശക്തി-
 സ്ഥിതി വെളിവാക്കി മുറയ്ക്ക ഭീമസേനൻ
 അതിബഹുമാനി കൗശികനുമേറ്റി
 പ്രതിനവമ്വിധമാണു 'ഭീമയോഗം'. 51

മഹാകവി
 കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ കൃതികൾ

ഒന്നാം പുസ്തകം

ഇതിൽ പരശുരാമേഷ്ടകം, ശരസേതുബന്ധം, വേദ
 ജ്ഞാതൃകൻ (പാത), ജരാസന്ധവധംവ്യായോഗം, ഏഴ്
 തൂക്കം, സ്യമാന്തകം നാടകം എന്നീ വിഷയങ്ങൾക്കുപുറ
 മേ വിസ്മയിപ്പിച്ചു ആമുഖോപന്യാസവും, ജീവചരിത്രവും,
 മഹാകവിയുടെ മറയവും ചേർത്തിട്ടുണ്ട്.

വില കുറുപ്പിക.

എം. എസ്. വി. ബ്രദ്രൂസ്,
 കൃഷ്ണവിലാസം - കോട്ടയം.

(തെക്കേമലയാളം)

യാത്രാദാനം

മുഴങ്ങിടുന്ന രണഭേരി, വാനിൽ
തൂങ്ങുണ്ടു പാഞ്ഞെപ്പു ണിറഞ്ഞിടുന്ന,
കുഴങ്ങിടുന്ന സുരസിദ്ധർ തിങ്ങി
വഴങ്ങി വാങ്ങുന്ന വിമാനസംഘം.

1

പരന്ന പന്തിക്കിരുപകിൽ നീണ്ടു-
നിരന്ന കാണം ധ്വജമണ്ഡലത്തിൽ
പരം ഗഭീരം ഗജകുപ്പു മൊച്ച-
ക്കുറങ്ങനം തമ്മിലിടഞ്ഞിടുന്ന.

2

ഉലച്ചുവീശും കുരിശും പലച്ചു-
ററലച്ച ചിരഞ്ഞൊരു ചിരലിനം
ബലം കെട്ടുമാറലരന്ന യുദ്ധ-
സ്ഥലം കുലുങ്ങുവടി മകുടത്താൻ.

3

എരമ്പുമമ്പേതു പുറത്തുമെത്തി-
പ്പിരം പുളച്ചേറു തറയ്ക്കയാലേ
അരമ്പുറക്കാട്ടിയകന്നു വീര-
ത്തരമ്പുറത്തിട്ടുഴലുന്ന യോധർ.

4

പെരുത്തു ചോരപ്പുഴയും ശവേദ-
ത്തുരുത്തുമുള്ളോരു പടക്കുളത്തിൽ,

കരുത്തുകാട്ടിപ്പൊരുത്തൻ വാഴി
വരുത്തുമുക്കിട്ടിരുവീരർ തമ്മിൽ.

5

കനത്ത ഗാഢധീവധനുസ്സു ചിരി-
ച്ചിനത്ത ചീരത്തിനു കാളപ്പുഴു,
കനംകെടുമ്മാതിരി കൂടിയാത്തു
ജനങ്ങൾതൻ കണ്ണുമടച്ചിടുന്നു.

6

അനേകദിവ്യാസുവിധങ്ങൾ മേന്മേൽ
ജനേഷണങ്ങൾക്കു പകർച്ചിട്ടി
ഷണേഷണേ പ്രാകൃതസൃഷ്ടിയുദ്ധാ-
കണേ മറിച്ചിട്ടു കളിച്ചിടുന്നു.

7

കരീഷൽ മാറീട്ടൊരുവന്റെ ഭാഗ്യ-
പരീഷ് തോല്പിച്ചുരഗാസുവഹി
ശിരീഷഭാഷയ്ക്കു പരന്റെ പൊന്നിൻ-
കിരീടമേ ചുട്ടുപൊടിച്ചിടുന്നു.

8

സകാരവാക്കാലിരുവർക്കുമുള്ളിൽ
വികാരമുണ്ടാക്കിന വീരസുതർ
സകാരണം വീര്യവുമോറിറക്കു-
പ്രകാരമാക്കിദ്ധൂതികൂട്ടിടുന്നു.

9

മാന്നിടുന്നു പരമാസുരൂഴി
തുറന്നിടം തേരുരുളാണ്ടിടുന്നു
പരന്നിലക്കേടിയ പാറിയൊന്ന-
പരന്നിടുന്നു രഥിവിരനേകൻ.

10

പ്രഭാവവാനീസ്ഥിതികളു വീര-
സ്വഭാവമുള്ളവനുള്ള നിൽക്കേ
ശുഭാർത്ഥിസുതോക്തിയിലെയോരെയ്ത്താൽ
വിഭാഗി തേർവിട്ടു പതിച്ചിടുന്നു. 11

പുകൾന്ന കണ്ണാർജ്ജനയുദ്ധമിതം
നികന്നതീന്റേതുകലാശകാലം
തകർന്ന യോധാംഗശതത്തിരക്കി-
ലകന്നകാണായൊരു വൃദ്ധവിപ്രൻ. 12

പടർന്ന ചിന്നം ശവസംഘമേറി-
ക്കടന്ന ചോരപ്പുഴ നീന്തിയേറി
ജടയ്ക്കു കണ്ണിട്ടിനസൂനു വീണു-
കിടക്കുമൊബ്ബിയിലെത്തി വൃദ്ധൻ. 13

പതിച്ച പാടാനില നോക്കി യയോ
ചതിച്ച ദൈവം ദൃഢമെന്നു ശുദ്ധൻ
കുതിച്ചുടഞ്ഞത്തിയിരുന്നടൻ കൈ-
പതിച്ച കർണ്ണാംഗതലം തലോടി. 14

‘കഴിച്ചിതോ നിൻകഥ, കർണ്ണ! കണ്ണ-
മിഴിച്ചുനോക്കീടുക മന്ദമെന്നെ,
കഴിച്ചിടാതർത്ഥിജനങ്ങളിൽക്ക-
യ്ക്കഴിച്ചു പേർക്കേട്ടൊരു ദാനവീര!’ 15

സ്വയം സ്വനാമഞ്ഞാടുചേർത്തു ദാന-
നയം പുകൾത്തും ദ്വിജവാക്കു കേൾക്കേ

ജയം പിടിച്ചും വിജയാസ്രമേര
മയങ്ങിടും ഭാസ്കരി കണിഴിച്ചു. 16

‘അഹോ! മഹാഭാഗ്യമിതെന്റെ പുണ്യ-
മഹോദയാത്മാവു മരിച്ചതില്ലാ;
ഇഹോൽബണം ഫൽഗുനനെയ്യാരീ ഭു-
സ്സഹോഗ്രമന്വേൽക്കിലുണ്ടു ജീവൻ. 17

ഭവാനെ ഞാൻ കാണുവതിന്നു ഭാന-
നിവാസ! മുഖംഗപുരം ഗമിച്ചേൻ,
ഭിവാകരാത്മൻ! കരുനാടണഞ്ഞെൻ;
ജവാൽത്തിരിച്ചിപ്പടവീടു ചുക്കേൻ. 18

പടക്കുളത്തിൽപീഠമണികേതുർക്കു-
പടക്കൊടിക്കാലണിവീരനാം നീ,
ഇടഞ്ഞുടൻ പാർത്ഥനൊടേറെ പാത്ഥ!
തുടർന്നു പോരെന്നതുമിന്നറിഞ്ഞെൻ. 19

യഥാർത്ഥമീനിങ്ങടെ ജന്മതത്വം
യഥാവലേ കണ്ടു തപോദ്രോ ഞാൻ
വൃഥാ സഗർഭപ്രഥനം തടുപ്പാ-
നഥാതു പാഞ്ഞെത്തി പടക്കുളത്തിൽ 20

ഭവാനൊരാളീഫണികേതുപക്ഷ-
പ്രവാദമേൽക്കാതെ തിരിഞ്ഞുനിന്നാൽ,
വിവാദമുണ്ടോ കരുപാഡവക്ട
ജവാൽക്കരസ്ഥം ദൃഢമൈകമത്യം. 21

സഹോദരന്മാരെടു ചേർത്തിണക്കി-
 ത്തഹോ! വോനൈക്കരരാജനാക്കി
 മഹോത്സവം കണ്ടു രസിച്ചുഭീഷ്ട-
 മഹോദയം വാങ്ങണമെന്നു മോഹം.

22

മനസ്സിൽ മോഹിച്ചതു പൊങ്ങി, യാപ-
 ളിനത്തിലിടിക്കാഴ്ചയിൽ വന്നുകണ്ടേൻ,
 നിനച്ച ഭാനത്തിനുമില്ല കാല-
 മനർത്ഥമേ നമ്മുടെ ഭാഗ്യദോഷം.

23

സ്വയമ്മമമ്മങ്ങളിലൊക്കെയേൽക്കും-
 വിധത്തിലിടിക്കട്ടൊരു വിപ്രലാപം,
 വിധംപകർന്നാത്തി മറന്നു ചൊല്ലി
 ബുദ്ധപ്രിയൻ പുഞ്ചിരിയിട്ടു കണ്ണൻ.

24

“കഴിഞ്ഞ കാര്യങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു, നന്ദി-
 വഴിഞ്ഞു കല്പിക്കുക വേണ്ട കാര്യം;
 കിഴിഞ്ഞെഴും ബ്രാഹ്മണദാസനീ ഞാ-
 നെഴിഞ്ഞുനൾകാം മുതലുള്ളതെല്ലാം.”

25

ഇതിപ്രകാരം പറകേ പ്രസാദി-
 ച്ചതിന്നുമേൽ ബ്രാഹ്മണവൃദ്ധനോരീ:-
 “ഇതിന്നൊരശ്ശയ്യുമില്ല പുണ്യ-
 മതിപ്രസന്നാനന! ഭാനവീര!

26

എനിക്കു വേണ്ടാ ബഹുപോരഭീതി-
 ജനിക്കുവോരി മുതലുള്ളതൊന്നും;

തന്നിജ്ജമാരെന്നിലുറച്ചു നില്പൊ-
ന്നിനിക്കുചേരുകകിലേറെ വാങ്ങാം".

27

ചിരിച്ചു കണ്ണൻ ദ്വിജനേവമൊന്ന-
ച്ചരിച്ചുകേട്ടപ്പോഴേടൻ പറഞ്ഞു:—
“വരിച്ചുകൊൾകേതു ഭവാനിതാ ഞാൻ
തിരിച്ചുനൽകാം ദൃഢമംഗരാജ്യം.

28

ദ്വിജൻ പറഞ്ഞു; “വിഷമം നമുക്കു
ഭൂമപ്രതാപവ്യഗ്രത തക്ക ഭാരം;
നിജപ്പെടുത്താനമിഹഗവൈരി-
വ്രജം വധിജ്ജംവകയാണു രാജ്യം".

29

വരാനായൻ വീണ്ടുതുച്ചുകർണ്ണൻ:—
“താറാം പരസ്ട്രീകളെ വേണ്ടുവോളം";
“കരാളു ഞാൻ പൂലനെനിയ്ക്കുവേണ്ടാ
വരാംഗിമാ"രെന്നു പറഞ്ഞു വിപ്രൻ.

30

കൊടുത്തുകൊൾവാൻ കരുതുന്നതൊക്കെ-
ത്തടുത്തുചാല്പും ദ്വിജനോടു പിന്നെ
മടുത്തു ബുദ്ധിക്ഷയമോടു ചാവം-
നടുത്തു വിക്ടന്നൊരു കർണ്ണനോതി:—

31

“അവാത്സരോഗപ്പിഴകൊണ്ടെന്നിഹി-
വിവാദ കേൾപ്പാനിടയില്ല കഷ്ടം;
പേരനു വേണ്ടുന്നതു ചൊൽക വിദ്രോഹൻ!
ജവാൽത്തരാമെൻ തലയാകിലും ഞാൻ".

32

കുനിഞ്ഞു കർണ്ണൻറെ മുഖത്തു നോക്കി-
 കുനിഞ്ഞു വീണ്ടും ദ്വിജവൃദ്ധനോതി:—
 “ഇനിക്കുതന്നെതന്നിടയുള്ളൂറപ്പി-
 ചെന്നിങ്കു വേണ്ടുന്നതു കേൾക്ക കർണ്ണ!”

33

വരാശയത്താൽ ബുലിതൊട്ട ഭാന-
 പരായണന്മാരിൽ മികച്ച വീര!
 ജരാസുതൻതൻ കടുമേനി കീറും
 ശരാഗ്രഭാനവ്രത! മംഗളം തേ.

34

ജനിച്ചുനാൾതൊട്ടയി! ധർമ്മരാജ-
 കുനിപ്പു! നീ ചെയ്യാരു പുണ്യമെല്ലാം
 അനിഷ്ടപാപപ്പടി വിട്ടൊഴിഞ്ഞി-
 ട്ടെന്നിങ്കു ഭാനന്തരണം മഹാത്മൻ!

35

ഇതാണു ദോഷം പിണയാത്തതെന്തെന്ന്-
 മിതാണെന്നിങ്ങെന്നുമൊച്ച ലാഭം;
 ഇതാണു ഞാനേററവുമാഗ്രഹിച്ച-
 തിതാണു ചെയ്യേണ്ടതു ഭാനവീര”!

36

പരം വലിച്ചുർജ്ജുനനെയു ചോര-
 ശരം തറച്ചുത്തമടുത്ത കുണ്ഠൻ,
 പരം ദ്വിജൻ കേട്ടതു കേട്ടു വീര-
 വരൻ തെളിഞ്ഞൊട്ടെഴുതാറിതന്നു.

37

“ഇതേ! വേദാനാഗ്രഹമുള്ളു? പുണ്യ-
 മതേ! മഹാബ്രാഹ്മണം! ഹേ നമസ്കേ.

സ്വതഃ ഭവാനുഭവേ ഭാസനീതം-
നിതേന നന്ദിച്ചു തന്നു വാങ്ങും.

൪൪

ഇടർന്ന വാക്കിങ്ങനെ ചൊല്ലിയപ്പോൾ-
ററടൻ പൊൻപട്ടയിലൊന്നു തപ്പി
കടഞ്ഞ കുട്ടാരമെടുത്തിരിക്കി-
ക്കടഞ്ഞതാ വായിച്ചുടൻ കടത്തി.

39

കടഞ്ഞ മുത്തിൻനിരയൊത്ത പല്ലിൽ-
ത്തടഞ്ഞ സഞ്ജീവനദിവ്യരത്നം
അടത്തു കർണ്ണൻ നിണ്ണീർ ചേർത്തു-
ത്തടത്തു പറിച്ചു പിടിച്ചുരച്ചു:—

40

“അനേകജന്മങ്ങളിൽ ഞാൻ പ്രവർത്തി-
ച്ചനേകപാപങ്ങൾ മുടിച്ച് മേന്മേൽ
അനേകപുണ്യകൃിയ ചെയ്യുമെല്ലാം
മനേ! ഹരേ! കൃഷ്ണ! ഭവാനുഭവം.”

41

ഇതിത്രമാത്രം പറയുമ്പോഴേക്കു
മുതിന്നു കൈ വിപ്രകരത്തിൽ വീണു;
മതിപ്രസന്നാനനകാന്തി മങ്ങി-
ച്ചതാശ്ശലം കർണ്ണൻ കണ്ണടഞ്ഞു.

42

ഉതിർന്നു കർണ്ണാർജ്ജുനയുദ്ധഭൂമിയിൽ
പതിച്ചിടുന്നു സുരപുഷ്പവർഷം;
മുതിർന്നിടുന്നു ജയഭേരി ധമം-
പ്രതാപകാട്ടം സുരഭേരിയോടേ.

43

ഇതിന്നിടക്കുകുസൃതന്റെ മുർദ്ധാ-
വതികലാ വിപ്രനന്ദഗ്രഹിയേ,
അതിപ്രശാന്താത്മതദിവ്യതേജ-
സ്സുതിച്ചു മേഘോടു കിതിച്ചിടുന്നു.

44

അനഗ്രമീപ്പോയമഹസ്സു കണ്ട
മനുഷ്വരഞ്ചാളുകൾ പാണ്ഡവന്മാർ;
മനുപ്രഭാവൻ ശരതപ്രയോഗ-
മനുപ്രതൻ ഭീഷ്മരുമഗ്രമാത്രം.

45

മഹസ്സിതെത്തുന്വൊഴിഞ്ഞിടുന്നു
മഹർഷിമാർ സിദ്ധരുമംബരത്തിൽ;
മഹത്തരോന്മേഷമിയന്ന സൂര്യ-
മഹസ്സിലേക്കുണ്ടിതു ചേർന്നിടുന്നു.

46

നടന്നിടുന്നു ഗഗനത്തിലേവം
തുടർന്നു ദിവ്യാത്മതയോഗഘോഷം;
പടക്കളത്തിൽപ്പട്ടഭീമനാത്തു-
കടന്ന സിംഹാരവഘോരഘോഷം.

47

കുരുക്കൾ പേടികളാഴിയുന്ന ഘോഷം,
കുരുത്തർ കൌന്തേയർ ജയിച്ചു ഘോഷം,
പെരുത്ത നൈരാശ്വമൊടേറെറതികൾ-
പ്പരുത്ത ഭിഷ്യാധനചാവഘോഷം.

4൮

കുറിയ്ക്കുകൊണ്ടർജ്ജുനബാണമേറ
മുറിപ്പെട്ടു മെയ്യാടു ശല്യർ മെല്ലേ,

മരിച്ച കർണ്ണന്റെ രഥം മടക്കി-
ത്തിരിച്ചുപോയെന്നാൽ മന്ദോദരൻ.

49

ഇടച്ചയോടിത്തരമേതവർക്കും
പിടച്ചിലായോരു പടക്കളത്തിൽ
കിടച്ച ഭാഗത്തെ നിനച്ചു ഹർഷ-
പ്പടച്ചയിൽ ബ്രാഹ്മണനേററനിന്നു.

50

ഭാഗംചെയ്തിട്ടു വീണ്ടും സുകൃതപലമിര-
ട്ടിച്ച കർണ്ണന്റെ യാത്രാ-
ഭാഗം വാങ്ങിച്ചു വൃദ്ധഭിജനധിക്കരസം
മുത്ത തുള്ളിത്തുടങ്ങി,
താഴമ്പോ മട്ടുമാറി, ചെറുതിടയൊഴിവായ്-
ക്കണ്ട പാർത്ഥന്റെ സുത-
സ്ഥാനം ചാടിക്കരേറീ പടനടുവിലുടൻ
പാഞ്ചജന്യം മുഴങ്ങി.

51

മഹാകവി

കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ കൃതികൾ

രണ്ടാംപുസ്തകം

ശ്രീകൃഷ്ണസുഖം, കുലക്കുമിളാവൂർ (കാവ്യം), ആത്മ
ബോധം (പാന), കിരാതാർജ്ജുനീയവ്യായോഗം, സീതാ
സ്വയംവരംനാടകം, കടി (പച്ചമലയാളം), ചില മാത്ര
കാവ്യങ്ങൾ, ഏതവയിൽ അച്ചുതവാരിയർ മുതലായ
വിശിഷ്ടകൃതികളും, പദ്യകുത്തുകളും ഉള്ളതുകൂടാതെ ഉള്ളൂർ
എസ്. പരമേശ്വരയ്യർക്കുടേ ആമുഖവും മറ്റും ഇ
തിനൊരു വിശേഷവിധിയായുണ്ട്.

വില 1ക 4ണ.

എം. എസ്. വി. ബ്രദൗസ്,

കൃഷ്ണവിലാസം-കോട്ടയ്ക്കൽ.

ഭീഷസമാധി

വരഭാരതയുദ്ധമദ്ധ്യഭൂവിൽ
ശരതപ്പത്തിൽ മറിഞ്ഞുവീണ ചുരുന്
പരമുത്തമമുത്തരായണന്താൽ
മരണം കാത്തുകിടന്നിതാമമാസം.

1

നിജഗാത്രമൊരളിടയ്ക്കുപോലും
വിജയോഗ്രാതൃഗമേററിടതെയില്ല;
സുജനോത്തമനായ ഭീഷ്മനിതും
തജയേല്പാനിടയാതത്ര കഷ്ടം!

2

അതിദുസ്സഹവേദനയ്ക്കുമേലും
പതിവിൽ സാത്ത്വമിയന്നുപോകുകൊണ്ടും,
മതി തത്പവിചാരമേല്ക്കുകൊണ്ടും,
മതിയാം പീഡ മഹാവ്രതൻ മരണം.

3

സമരം മുഴുവൻ ജയിച്ചു മെച്ചം
സമരമൃഷ്ടിതിയേറ്റ ധർമ്മജനം
ക്രമഭംഗവഴിക്കു സൂക്ഷ്മധർമ്മ-
ക്രമസന്ദേഹമസംപ്രമേദിരിച്ചു.

4

വസുധാര വെടിഞ്ഞു കാട്ടുകേറാൻ
വസുധാരക്ഷകനെന്നുമുദ്രമേഞ്ഞ

വസുദേവസുതോഹിമൂലമനീ-
 വസുദേവം ശങ്കനാണ തീർത്തതല്ലോ.

5

മുരജിൾ സഹജാഭ്യരെത്തു ശങ്കാ-
പരനായ് പാർശ്വമണഞ്ഞു പാർത്ഥിവേന്ദ്രൻ
ശരതപ്പക്ഷിഃ പിതാമഹൻതൻ
ചരണരത്തശ്ശരണം ശമിച്ചു കാത്തു.

6

പലജാതിരി ധർമ്മതപമോരോ
നിലകൾക്കൊത്തവിധം വ്യവസ്ഥയോടും
അലമന്ന മഹാപ്രതൻ പറഞ്ഞി-
ട്ടലയ്യം ബുദ്ധിയിലുള്ള ശങ്ക തീർത്തു.

7

അഴലൂർ കിടപ്പു കണ്ടു വല്ലം-
തുഴലും ഗർമ്മജനാദിമന്നവർക്കും,
ചുഴലും മുനികൾക്കുമൊഴുപ്പിപ്പാൻ
നിഴലുണ്ടാക്കിയതന്നു ഭീഷ്മവാക്യം.

8

ഇതി ധർമ്മവിശേഷമർമ്മമെല്ലാം
മതിയാമ്മട്ടു തുറന്നു കാട്ടുവാനോ
അതിധാർമ്മികനാമഹാപ്രതന്നീ-
സ്ഥിതിയിൽജ്ജീവിതമീശ്വരൻ നിറഞ്ഞി.

9

അടരിൽപ്പറ്റുമ്പോൾ ചിട്ടയോടെ മെയ് കൊണ്ടിടുകയും ചെയ്യാം. മെയ് കൊണ്ടിടുകയും ചെയ്യാം. മെയ് കൊണ്ടിടുകയും ചെയ്യാം.

10

കുരുവൃദ്ധനുദാരമന്നു നന്ദി_
 ചൂഴ്ന്നിമച്ചയ്ക്കു മഹോപദേശമെല്ലാം
 പെരുതാകിന ഭാരതത്തിലാക്കി_
 കരുതാൻ ധ്യാനമഹർഷി കേട്ടിരുന്നു. 11

ഇതുമാതിരി ഭീഷ്മ കർമ്മയോഗം,
 പുതുതാം ധർമ്മജധർമ്മബോധയോഗം;
 അതു ഭാരതഭൂരിവൃദ്ധായോഗം,
 ചതുരന്മാർക്കു വിവേകസിദ്ധിയോഗം. 12

അഥ കേവലമുത്തരായണത്തിൽ
 പ്രഥമാനന്തപശുരീരമുക്തികാലം
 കഥനീയഗുണൻ നിനച്ചു ഭീഷ്മൻ
 വ്യഥപോക്കുംപടിയേറ്റിതാത്മയോഗം. 13

പരമാത്മമയൻ പരൻ മുകുന്ദൻ
 പരമാ വൃദ്ധസമാധിസിദ്ധി കാണാൻ,
 നരനായകധർമ്മജാദിനാനാ_
 നരയോഗത്തെത്താടുമൊത്തു തത്ര ചെന്നു. 14

അതുനേരമനേകതാപസന്മാ_
 രിതു കണ്ടാപ്പുരുപുണ്യസിദ്ധിനേടാൻ
 കുതുകത്തോടു ചെന്നുകൂടി, യാദ്രി_
 ക്കളുകൊണ്ടു പരിശുദ്ധഭൂമിയായി. 15

ശരശയ്യയിലായ് മലർന്നമർന്നാ_
 നരവൃദ്ധൻ, നിറയുന്നൊരജ്ജനത്തെ

പരമൊന്നു പരക്കെ നോക്കി വീണ്ടും
പരമാത്മസ്തുതിപൂണ്ടു കൈകൾ കൂപ്പി. 16

“ഹരിയോ! ഹരിദന്തരം പകന്നു;
ഹരിയോടൊത്തിഹ നിങ്ങൾ വന്നു ഭാഗ്യം!
പെരിയോരുടെ മുഖിലെൻറയന്നം
പെരിയോന്നൊന്നു പരന്തപൻ പറഞ്ഞു. 17

കുരുവുദ്ധനുടൻ സമാധിയോഗം
കുത്തി ശ്വാസമടക്കി വിട്ടിതപ്പോൾ
പുരുവേഗമടല്ലടച്ചു കുത്തി-
ത്തിരുക്കപ്പട്ട ശരോല്ലരം തെറിച്ചു. 18

ഇതി പൂരകരേചക്രമത്തിൻ
ഗതികൊണ്ടുവന്നു വിട്ടൊഴിഞ്ഞ ഭേഹം
അതിദാർഢ്യമൊട്ടും പടയ്ക്കു പൂർവ്വ-
സ്ഥിതിയിൽക്കണ്ട വിധത്തിലായ് ചുമഞ്ഞു. 19

മുതുമുത്തനെയുക്കിലെയ്തു വീഴി-
ച്ചുകൊണ്ടുവരെദ്ദുധാനതാപാൽ
അതുലം വ്യസനിച്ച പാണ്ഡവനും-
രിതു കണ്ടിട്ടു മിഴിച്ചുനിന്നുപോയി. 20

‘ഗുരുഭീഷ്മപുസ്തകീരവാനും-
ജ്ഞാത വമ്പനാടെയമ്പുകൾക്കു മാത്രം’
ഉരുവീയ്മിതർജ്ജുനൻ മനസ്സിൽ
കരുതും മേനി നശിച്ചു കൂപ്പിനിന്നു. 21

മുനിയോഗിവരക്ടമെത്തിടാതി-
 വിനിയോഗിച്ചൊരു രേചകപ്രയോഗാൽ
 'തനിയേ ശരശയ്യയിൽ കിടന്നു
 കനിയേണ്ടും ഗുരുവെന്നു തീച്ചയായി.

22

വിശിഖവ്രണമൊക്കെയൊതു തുൻറ,
 പശി ദാഹം മുതലായ പീഡ തീൻറ,
 ഉശിരെന്നതുപോലെ യോഗമാർന്നും
 വശിയാം ഭീഷ്മനു സതപതൃദ്ധി വന്നു.

23

കൃതധീയെഴുനേറ്റിരുന്നു ഭേവ-
 പ്രതനാസ്സജനപുണ്ണമാം സദസ്സിൽ
 സ്തിതസുന്ദരവക്ത്രനായ് പരാത്ഥ-
 സ്ഥിതഭാവത്തിൽ മുക്കുനനെ സൂതിച്ചു.

24

അതിഭക്തിയൊടനു ചെയ്യ 'ഭീഷ്മ-
 സൂതി'യിന്നും ഹരിഭക്തരാം ജനങ്ങൾ
 പ്രതിപത്തിയൊടും പഠിച്ചുചൊല്ലും
 പതിവല്ലോ മരണത്തിരക്കിലെല്ലാം.

25

ഭവനത്തിലടച്ചു വിഷ്ണുതത്വം
 നവമായ് സ്പർശഗതം തെളിഞ്ഞു കാണുക
 അവകാശവിടെ സൂതിച്ച 'ഭീഷ്മ-
 സുവരാജൻ' സുവരാജസാർവ്വഭൗമൻ.

26

സഗുണസ്ഥിതിയിൽ പ്രപഞ്ചമായ-
 മൃഗണപ്രാഡിപെടുന്ന വിശ്വരൂപൻ

അഗ്നിൻ പരനൈനാരിത്തുകൊണ്ടാ-
ബ്ദുരാമപ്രിയശിഷ്യനുള്ളിലാക്കി. 27

ഭജവീര്യമേഴും വിചിത്രവീര്യം-
ഗ്രജനാപ്പോരിനു നേർക്കു കണ്ടപോലെ
നിജഭക്തജനാന്തിഹാരിയായോ-
രജനിൽക്കണ്ടിതു! 'പാർത്ഥസാരഥിത്വം'. 28

ഭഗമൂർത്തി വലിച്ചയച്ചു നാനാ-
സ്വരരംഗകൊണ്ടുടൽ വിണ്ടു ചോരകണ്ടും
വിശദസ്തിതമാണ്ടു കൃഷ്ണരൂപം
പ്രശാന്തലക്ഷ്യമുള്ളിലോത്തു ഭീഷ്മൻ. 29

ചിരജീവി വിശുദ്ധകർമ്മയോഗം
പരമാർജ്ജിച്ചു സമാപ്തരാജയോഗം,
പരമാത്മമുക്തഭക്തിയോഗം
സ്ഥിരമാക്കിക്കരുതി സമാധിയോഗം. 30

സകലത്തിലുമേകഭാവമേകേ
തികയും ചിന്മയതത്വമാം മുക്തൻ
സ്വകജീവനിലും നികന്ന മട്ടിൽ
പ്രകടം കണ്ടു മഹാപ്രഭൻ തെളിഞ്ഞു. 31

ഉടനേ ജഡബന്ധമറയ്ക്കുക-
നടലിൽ പ്രാണനൊടൊത്തു ജീവനേയും
സ്ഫുടമാപ്പുരചക്രവാതി ചക്ര-
ങ്ങടയോരോനിലയിൽ ക്രമാൽ കയറീ. 32

വഴിയേ ജഡഭൂതബാധയൊട്ടു-
 കൊഴിയേണ്ടുപടി വിട്ടുയർന്ന ജീവൻ
 മിഴിയേറി മുറയ്ക്ക മുർദ്ധമദ്ധ്യ-
 ക്കഴിയേ മാത്രമടച്ചു നിൽക്കുകയായി.

33

അനലൻ പരചിന്മയത്മജീവ-
 ക്കനൽ, നേതോരനിലൻ ശിരസ്സിൽ വായു,
 അനലാനിലസമ്പ്രയോഗമേവം
 കനമാനന്ദലയത്തിലാക്കി നിർത്തി.

34

പരിപൂർണ്ണസമാധിക്കൊണ്ടു 'സോഹം'
 ശരി സർവ്വാത്മകനെന്നു മട്ടിലായി,
 ഹരിയോ ഹരി! മൗലിയും പിളർന്നു;
 പെരിയോരുജപലചിന്മഹസ്സുയന്നു.

35

ഉയരും പുകയൊത്ത തീകണക്കു-
 ണ്ടുയർ മുർദ്ധോർദ്ധ്വമരുത്തൊടൊത്തു മെല്ലേ
 സ്വയമേ പരിചിന്ദ്രകാശവിദ്യാ-
 മയനാം കൃഷ്ണനിലേക്കു ചെന്നുചേർന്നു.

36

ഇതി ഭീഷ്മസമാധിസിദ്ധി നോക്കി-
 സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മഹാജനങ്ങളെല്ലാം
 അതിവിസ്മയമാർന്നു നിന്നുപോയി;
 ഗതി വന്നോരുടലാനിലയ്ക്കു നിന്നു.

37

മുനിമുഖ്യർ പറഞ്ഞപോലെതെല്ലാം
 വിനിയോഗിച്ചുപ വീരയോഗിഭേദം

അനിയന്ത്രിതവൃത്തി ധർമ്മജൻ കൺ-
കിനിയും ബാഷ്പമൊടൊത്തു സംസ്കരിച്ചു. 38

ഇടതിങ്ങിയെഴുന്ന മാമുനീന്ദ്ര-
ക്കിടയിൽപ്പെട്ടൊരു ഭാഗ്ഗവർഷിരാമൻ
ഇടനിഞ്ഞു കിടത്തു വാക്കു വല്ലാ-
തിടറിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞിതിപ്രകാരം:- 39

“പലമാതിരി ലോകരുടെവിടും,
വിലയിടും, പതിവാണിതിജ്ജഗത്തിൽ;
വിലയേറിയ വിശ്വപീഠർ പോകും
നിലയിൽത്തെല്ലൊരിളക്കമാക്കുമുണ്ടാം. 40

ജനനംമുതലി-ലയംവരെക്കും
ജനമദ്ധ്യത്തിൽ വിശേഷവൃത്തിക്കാട്ടി
അനന്തൻ സുരസിന്ധുസ്തന പോയി;
പുനരീയുള്ളവർ കണ്ടിരിക്കയാലീ. 41

നിജശിഷ്യനു മോക്ഷസിദ്ധി യോഗി-
പ്രജമുക്തർ രസത്തിനാണു; പക്ഷേ
ഭേദവീര്യതപസ്സുമാധിയുള്ളി-
സ്സജനം പോയതു കാശ്യപിക്കു നഷ്ടം. 42

പ്രമയംവരെയും മരിച്ചിടാതീ-
യിളയിൽ പക്ഷേമനീക്കിതേവിധത്തിൽ
വിളയും പലതും നശിച്ചു കണ്ടി-
ട്ടിളക്കത്താൻ വശമിന്നിതൊന്നു പറവീ. 43

അറിയുളളൊരു യോഗിയോഗ്യൻ നിങ്ങൾ-
 കുറിയേണ്ടെന്നൊരു യോഗവിദ്യ ഭീഷ്മൻ
 നെറിവോടു തിരിച്ചുകാട്ടി; രണ്ടാം-
 കുറിയായി നില കണ്ടതിപ്പൊളി ഞാൻ. 44

അതൃണങ്ങളൊഴിഞ്ഞ ജീവനീച്ചിൽ-
 പ്പിത്തനതപം വെളിവാംവിധം പ്രകാശം
 പശുപാലമുദനനിൽ പ്രവേശം
 ശിശുപാലന്റെ വധത്തിലെന്നു കണ്ടു. 45

ദമഃലാഷജനോസുദർശനത്താൽ,
 ക്രമമോടിങ്ങു സമാധിദർശനത്താൽ,
 സമവസ്ഥ ഫലിച്ചുകണ്ടു; രണ്ടാം-
 സമമാണീയുശിർകൊണ്ടു; രണ്ടുപേർക്കും. 46

അരിമിത്രസമാനവൃത്തിയാണി-
 ഹരിയെന്നുള്ളതു രണ്ടു മുക്തികൊണ്ടും
 ശരിയായറിയിച്ചിടുന്നു മായാ-
 പരിണാമങ്ങളി കാട്ടിടുന്ന കണ്ണൻ. 47

തരമേതുവഴിക്കുമാ;മവിദ്യാ-
 ദുരവസ്ഥക്കുയർകെട്ടുപ്രകാരം
 മരണംവരെയും പരാത്മതത്വ-
 സ്തുരണം വേണു;മതാണു മോക്ഷമാർഗ്ഗം. 48

ഇതു ശാന്തനവൻ പരക്കെ ലോക-
 ക്കുതുലപ്രൗഢസമാധികെണ്ടു കാട്ടി;

‘ഇതു കണ്ടു നടന്നുകൊൾക നാംമെ-
ന്നതു സർവ്വക്കൾ നടന്നു കാട്ടുമല്ലോ’.

49

സ്വയമിത്ഥമുരച്ചുവെച്ചു ശിഷ്യ-
പ്രിയനാക്കുട്ടരൊട്ടൊത്തു പോയി രാമൻ;
നയമുള്ള നരേന്ദ്രരൊത്ത മായാ-
മയനാ ഹസ്തപുരികു പോന്നു കൃഷ്ണൻ.

50

കുരുപാണ്ഡവവീരരിട്ടഞ്ഞുശിരാൻ-
പ്പെരുത്തീടിന പോക്കുളമീനിലയിൽ
ഒരു യോഗിഗതിസ്ഥലമാക്കിയ സൽ-
ഗുരു ‘ഭീഷ്മസമാധി’ ഇഭം തരണം.

51

മഹാകവി

കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ കൃതികൾ
മൂന്നാംപുസ്തകം

ശ്രീസ്തുതി, കൂടൽമാണിക്യം, ഒരു ചരിത്രകഥ, സ
ന്നാനഗോപാലം നാടകം, ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസം മുതലാ
യി പ്രസന്നപ്രൗഢസരസകൃതികളും അടങ്ങിയത്.

വില 1ക.

എം. എസ്. വി. ബ്രദേഴ്സ്,

കൃഷ്ണവിലാസം—കോട്ടയ്ക്കൽ.

തെക്കേമലയാളം.

യുധിഷ്ഠിരശമം

ഹരിയെത്തുണകൂട്ടി ഞാൻപേരാ-
മരിവസ്ത്രത്തെ മുടിച്ചു ധർമ്മപത്രൻ,
വിരിയെപ്പരിപൂജിപ്പൂണ്ടു ലോകം
പരിരക്ഷിച്ചു കൃതാർത്ഥനായി വാണു. 1

കൃതകൃത്യതയാൽ യുധിഷ്ഠിരനും
ചിതമാർന്നുള്ളിലൊരൊരു ഗുഹമേരും,
ബത! പോഷിതരാജസത്തിലുള്ളും
പതറാതുളളൊരു ധൈര്യമേക്കു കിട്ടൂ? 2

മധുസൂദനനൊത്തൊരിയ്ക്കൽ മന്നൻ
മധുരാലാപചിനോദമാർന്നിർക്കേ,
വിധുരമൃഗുവൻ മുക്കുനെന്നേനോ
വിധുരജ്ഞായയിലൊന്നു കണ്ണടച്ചു. 3

മുരവൈരി മയക്കുമായ് വിളിച്ചാ-
ലുരചെയ്യാത്തവിധത്തിലായനേരം,
പരമൊന്നു പരിഭ്രമിച്ചു ചുറ്റും
നിരവേ നില്പൊരു കാവലാളർപോലും. 4

അതുകണ്ടു പരിഭ്രമത്തൊടൊന്നാ-
ണിതു ചൊല്ലൊന്നു യുധിഷ്ഠിരൻ തിരക്കേ
പുതുചുഞ്ചിരിപൂണ്ടുണർന്നമട്ടിൽ
ചതുരാത്മാവരുൾചെയ്തു ചക്രവാണി. 5

“ക്ഷണമൊന്നു മയങ്ങി ഞാൻ, കിനാവിൽ
ക്ഷണവുകൊണ്ടൊരു ദൈത്യനെന്റെ മുമ്പിൽ
അണയുന്നതു കണ്ടു, സൗഹൃദത്താൽ
ഗുണധാനാം ബലി ചൊല്ലിവിട്ട ഭൂതൻ. 6

അരമൊന്നു രസാതലംവരെപ്പോയ്—
പരവേണം; ബലിയല്ലയോ വിളിച്ചു;
തരമുണ്ടുചിത്തമൊത്തു പോന്നാൽ
പരമാദ്രാഗവരാജമട്ടു കാണാം”. 7

ഇതി കേശവനോതിയപ്പൊഴുള്ളിൽ
ശ്രുതിയായ് തീർന്നിതു ധർമ്മനന്ദനനും
അതിധർമ്മികദൈത്യരാജനെക്കാ—
ണമതിനും, തൻനിലയങ്ങു കാട്ടുചാനും. 8

ഇരുപേരുമൊരേനിലയ്ക്കൊരുങ്ങി—
ഒട്ടാരുമിച്ചങ്ങിനെ ഗംഗപുഷ്പിരങ്ങി,
പുരുവേഗമൊഴുകുടിച്ചുവാങ്ങി
പെരുതായോരു കയത്തിലെത്തി മുങ്ങി. 9

അടി മൂന്നു തനിച്ചുളന്നെടുക്ക—
മ്പടി മൂലോകമിരന്നു വാങ്ങിയോനും
പൊടിപാറിയ മൃതിൽ നാടുവിററാ—
മുടിയച്ചുരുമിഴന്നു താനുപോയി. 10

അതിഭീമമഹാഹൃദത്തിലാണ്ടാ—
ണ്ടതിവേഗത്തിലടിസ്ഥലത്തിലെത്തി

ഇതി ചെന്ന രസാലത്തിനുള്ളം
സ്ഥിതി കണ്ടുതമാണ്ടു ധർമ്മപുത്രൻ. 11

ഗരുഡാപുത്രവസുഭുഷണാഭ്യം
തദമയ് തോർത്തിയണിഞ്ഞു രണ്ടുപേരും
ഒരുമിച്ചു നടന്നിത,സ്ത്രലോകം
കുരുമുഖൻ കുതുകം കുന്തു കണ്ടു. 12

മഖിയും ശശിയും കരംനടത്താ
ത്തചിടെപ്പെട്ടിടമന്ധകാരമെല്ലാം
ഭൂമി നൽപ്പകൽപോലൊഴിച്ചു മിന്നും
സുവിശിഷ്ടോത്തമരതകാന്തി കണ്ടു. 13

ഭവനത്രയദാനനാൾമുതൽക്കേ
ഭവനക്കാവലിൽ വിഷ്ണുപെട്ട വീരൻ,
ശിവനെപ്പിടിക്കുകയാൻ നിറഞ്ഞു
നവനക്ഷൻ മരുവുന്ന ദിക്കു കണ്ടു. 14

മയമേറിന ദിപ്തരത്നതേജോ
മയമായീടുമൊരാസ്ഥലത്തു പിന്നെ
മയദാനവവിശ്വകർമ്മമായാ
മയമാം ദൈത്യപുരം തെളിഞ്ഞുകണ്ടു. 15

പുരഗോപുരപാലരായി വിശ്വപാ
ത്തരവേഷ്ണത്തൊട്ടു വിഷ്ണുപാർഷ്വദന്മാർ
പുരതസ്ഥിതി ചെയ്യിടുന്നതായി
ത്തരമോടങ്ങിനെ ധർമ്മന്യൂന കണ്ടു. 16

അസുരോത്തമധാടിയും വിശേഷി-
 ച്ചസുരസ്രീജനമോടിയും നടപ്പും
 അസുരേന്ദ്രപുരത്തിലെങ്ങുമേ ക-
 ണ്ഡസുരാജന്മജനമ്പരന്നുപോയി.

17

നരനായകരാജ്യലക്ഷ്മി ദേവാ-
 സുരസമ്പത്തിനൊടുത്തു നോക്കിയെങ്കിൽ,
 പരമാർദ്ധഗകീടഭാസ്കരാഖ്യാ-
 പരവദ്യോതപദാഭമെന്നുമേന്തു.

18

ഹരി മുഖിൽ നടന്നു കാട്ടുമോരോ
 വരി ദൈത്യാലയഭംഗി കണ്ടുകൊണ്ടേ
 പുരിയിൽപ്പരമോന്നതസ്ഥലത്താ-
 യരിയോരാജ്വലിമന്ദിരത്തിലെത്തി.

19

യമനന്ദനെന്നൊത്തു കണ്ണനെത്തും
 സമയത്തിൽ ഖലി കൂട്ടരോടുകൂടെ
 ക്രമമായതിരേററകത്തു കേററി-
 സ്സമമേ 'സ്വാഗത'മോതിയാദരിച്ചു.

20

ഹരിയെപ്പരമാഗ്രൂരത്വപിരോ-
 പരി വാഴിച്ച യുധിഷ്ഠിരന്റെ നേരേ
 തിരിയാതൊരു ഭൂതനെന്നു ഭാവി-
 ച്ചുരീയാടി മുരവൈരിയോടു മാത്രം.

21

കുശലാശയനായ ഭാനുവേന്ദ്രൻ
 കുശലപ്രസാദവിധങ്ങൾ ചെയ്യുശേഷം

ഭഗവാദേവമോദിച്ചു
വിശദാർത്ഥിതസുന്ദരൻ മുക്കുൻ.

22

“അതിപുണ്യനിയേ! സുഖം നമുക്കി-
യതിഥിശ്രേഷ്ഠനെയങ്ങറിഞ്ഞതില്ലേ?
അതിവിശുതനായ ധർമ്മപുത്ര-
ക്ഷിതിഭത്താണിതു നല്ല മാനുനല്ലോ.

23

ഭവനം മുഴുവൻ ജയിച്ചു, മെച്ചം
ഭവനംപോലെ ഭരിച്ചു, രാജസുയം
അവനിക്കകമേ കഴിച്ചു, ചേർക്കേ-
ട്ടവനാണീ നരലോകദേവരാജൻ.

24

അതിദൃഷ്ടകുതുകൾ ചെയ്തു മുതിൽ-
ച്ചതിപെട്ടിപ്രഭു കാട്ടുവാണനാളും
പതിവിൻപടി ചോർകൊടുത്തിരുന്തു
പതിനെണ്ണായിരമന്തണക്കു നിത്യം.

25

ശുരിയായ്ക്കു മയംകഴിച്ചു ചെന്നി-
ട്ടരിശക്കൊണ്ടുജാദ്യരൊത്തു കേറി
അരിവറ്റമടച്ചു കൊന്നൊടുക്കി-
ത്തിരിയേ രാജ്യവുമോരിതീനരേന്ദ്രൻ.

26

അധികം ധനസഞ്ചയം മരുത്തൻ
നിധിയാഞ്ചു ചുരുട്ടുത്തൊരശപമേധം
അധികാരമുറയ്ക്കു തക്കവണ്ണം
വിധിയാന്വേല കഴിച്ചിതീ മഹീശൻ.

27

സുരലോകപന്തേലിന്ദ്ര,നിങ്ങാ-
സുരലോകത്തു ചോരമെന്നപോലെ
നരലോകമടച്ചു കാത്തുപോരും
നരലോകാധിപനീ മഹാനഭാവൻ്റെ.

28

അജനമൃതനവ്യയൻ പരാത്മാ
നിജചിത്തത്തിലെഴുന്ന വാസുദേവൻ
സുജനപ്രിയനേചമോതിയപ്പോൾ
ദീജഭക്തൻ ഖലി ഹന്ത! കാതുചൊത്തി.

29

‘ശിവനേ! ഭൂരിതം നശിക്കുകൊന്നാ-
യവനോം കുളിർകൊണ്ടോരിണ്ടലോഭേ
അവന!ര.ലകഷ്ടകാലമോത്തോ-
ത്തചശപ്പെട്ട പകച്ചുമട്ടു നിന്നു.

൩൦

കലികാലമടുത്തു ധർമ്മമാഗ്നം
ചൊലിയാറായതു ചേർത്തുമോത്തു വീർത്തും
ഖലി പിന്നെയുരച്ചു സങ്കടത്താൽ
കലിക്കാണ്ടോരു വിധത്തിലിപ്രകാരം.

31

“അറിവേനറിവേൻ യുധിഷ്ഠിരൻതൻ
നൊറിവേരാഞ്ഞൊരു ധർമ്മഭാവമെല്ലാം;
ചെറിയോരു നിലയ്ക്കിരിക്കിലും മേ
മുറിയാറില്ല ദുരജ്ജ ചാരദൃഷ്ടി.

32

നകലാഗ്രജരാജസ്യയതതപം
നകലത്തിൻകഥ കേട്ടു ഞാനറിഞ്ഞു;

സുകൃതത്തിനമാസുരതപമൂലം

വികൃതതപം പിണയുന്നു, കാലഭേദം.

33

പിണയം വൃശനത്തിലുള്ളതൊക്കെ -

പുണയം ചെച്ചതിലത്ര കാരമില്ല;

ഗണമായ്ക്കലധർമ്മവൃത്തി കെട്ടു -

ന്തന്നർ തെണ്ടാനിടയായതെത്ര കഷ്ടം!

34

ഒരുമാതിരി വേണ്ടതൊക്കെയെന്നും -

കരുതി ബ്രാഹ്മണമന്ദിരങ്ങൾതോറും

പെരുമാറിയിരുന്നു, ധർമ്മലോപം

വരുവാനുള്ളിടയാക്കിടാതെയി- ഞാൻ.

35

ഒരു ദാനമൊരന്തെന്നു നൽകാൻ

നിരുപിച്ചാൽ, വ്രതനിഷ്ഠനാദപിജേന്ദ്രൻ

‘അരുതെന്റെ തപസ്സിനനമേല്പി -

ജ്ഞതെന്നാമുലകന്നു ഞാൻ ഭരിക്കേ.

36

അതു പോയ്, ദപിജർ വൃത്തികെട്ടു തെണ്ടു -

നാനു കേൾക്കുമ്പാഴുള്ള സങ്കടം ഞാൻ

ഇതുകാലമടക്കിടാം; യശസ്സെ -

ന്നിതു വാഴ്ത്തുന്നതു കേൾക്കുവാൻ ഞെരുക്കം.

37

ചതിചെയ്യാരു കൈമുഖന്റെ സേനാ -

പതിമാരെക്കലചെയ്തു നിന്നുപോലും

ചതി പോരിലെടുത്ത കൈ ധരിത്രി -

പതിയായോനൊരു വീരധർമ്മമുമ്മോ?

38

അധിരാജനിലയ്ക്കു നാട്ടിലൊട്ടു-
 ക്കധികം സ്വത്തു വളർത്തേണ്ടതിനാതേ,
 നിധി മാന്തിയെടുത്തൊരശപമേധം
 വിധിയാബോലൈ കഴിച്ചുപോൽ വിശേഷം. 39

പരവിത്തമെടുത്തിടാതെ നോറിൽ-
 പരമായ് ഞാൻ വിധിപോലെയശപമേധം
 പരമന്നു കഴിച്ചു സമ്പ്രദായം
 പരമാത്മാവവിടുന്നു കണ്ടതല്ലോ". 40

അമരാരികലേന്ദ്രനിണ്ടലുറക്കൊ-
 ണമരാതിങ്ങിനെ ചൊല്ലിടുന്ന വാക്കാൽ
 സമവർത്തിതന്ത്രജനുള്ള ഗർവ്വിൻ-
 സമചന്ദ്രോദയമൊക്കെയസ്മി-ച്ചു. 41

സ്വയമൊന്നു ചിരിച്ചു പിന്നെ മന്ദം
 നയമേറുന്നൊരു ദാനവേന്ദ്രനോതി:-
 "ജയ മാധവ! ധർമ്മപുത്ര! മായാ-
 മയമാണാസുരസമ്പ്രദായമെല്ലാം 42

പരദൂഷണദാഷണം വിശേഷാൽ
 പരമാത്മസ്തുതിയെന്നു രണ്ടുകൊണ്ടും
 തരമാസുരമായ ഭാവമേവം
 തരസാ കേട്ടിയതെന്റെ ജാതിധർമ്മം. 43

ശമനാത്മജ! നില്പതെന്തിരിയ്ക്കു
 സമമങ്ങയ്ക്കുമനിജ്ജമീ പ്രദേശം;

കമലാപതി തന്നതാണിതെല്ലാം
കമലാക്ഷന്റെ കൃപാവിലാസമോർക്കൂ. 44

ഇതി ധർമ്മജനൈപ്പിടിച്ചിരുത്തി-
ട്ടതിവാത്സല്യമൊടാദരിച്ചുദാരം
മതിമാൻ ബലി മാനുഷീലനാമം-
ക്ഷിതിപാലോത്തമനോടു വീണ്ടുമോതി. 45

“ഭൂവി വിശ്രുതസാർവ്വഭൗമനായോ-
രവിടെയ്ക്കൊട്ടൊരു ഗർവ്വം കാണുകയാലേ
അവിതർക്കമൊത്തു തീർക്കുവാനി-
ക്കവി കണ്ണൻ പണിചെയ്തീപ്രയോഗം. 46

വിനയത്തോടു ധർമ്മപുത്രനോതി:—
“ജനരക്ഷാവ്രതദീക്ഷപൂണ്ടൊരങ്ങേ
മനമൊത്തിഹ കാണുവാൻ മുതിർന്നി-
ജ്ജനമെത്തും വഴിതന്നെ ഗർവ്വം തീർന്നു. 47

ഗുണമുള്ള ചോന്റെ ധർമ്മമണ്ഡ-
പ്രണയകൊണ്ടൊരു നിന്ദകൊണ്ടു വീണ്ടും
ക്ഷണമെന്റെ മനസ്സു തുലുമായി,
പിണയില്ലിപ്പിഴ മേലിലെന്നൊന്നും. 48

ഇവരിങ്ങിനെ തമ്മിലോതിടുമ്പോൾ
നവഹാസമൂഹികൊണ്ടു കൊണ്ടുവർണ്ണൻ
ജവമോടെഴുന്നേറു കാഴ്ചമെല്ലാം-
മചസാനിച്ചു നിലയ്ക്കു യാത്രയാവാൻ. 49

വലിയോരു വിരുന്നിനാതിഥേയൻ
ബലി കല്പിച്ചവരെ ക്ഷണിക്കയാലോ
അലിവോടതുമേറു രണ്ടുപേരും
ഫലിതാനന്ദമിറങ്ങി നാട്ടിലെത്തി.

50

ശമനസുതനിവണ്ണം പെട്ട ഗർവ്വിനു വേഗം
ശമനമുള്ളി മായാമാനുഷൻ വാസുദേവൻ;
അമരമധികയോഗ്യൻ കളെച്ചെന്നുകണ്ടാ-
ലമരമഖിലമന്ത്യന്മാക്കുമാത്മാഭിമാനം.

51

മഹാകവി

കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ കൃതികൾ
നാലും അഞ്ചും പുസ്തകങ്ങൾ

പല സഹൃദയന്മാർക്കും സ്നേഹിതന്മാർക്കും പലവക
വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി ഓരോ കാലത്തെയ്തിയ ഒന്നാശരും
പദ്യകളാലുണ്ടാണിതിലുൾപ്പെടുന്നത്. പദ്യത്തിലായാ-
ലും ഗദ്യത്തിലായാലും കത്തുകൊണ്ടു കാൽക്കും ഭംഗിയായും
ചുരുക്കത്തിലും മറ്റുള്ളവയ്ക്കു മനസ്സിലാക്കുവാനും, അതോ-
ടുകൂടി സാഹിത്യരസം അനുഭവിക്കുവാനും ആഗ്രഹമുള്ളവ-
രെക്കൊണ്ടു ഈ രണ്ടു പുസ്തകവും വായിക്കുകതന്നെ വേണം.

ഓരോന്നിന്നും വില 12-ണവീതം.

എം. എസ്. ഡി. ബ്രദേഴ്സ്,

കൃഷ്ണപിലാസം - കോട്ടയം.

തെക്കേമലയാളം.

മഹാകവി
കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ

കൃതികൾ

ഈ മഹാകവി അതാതു കാലത്ത് അനേകം ദിക്കിലായി എഴുതിയിട്ടുള്ള അനവധികൃതികളിൽ ഇതേവെസ്യുപ്രകാരം കാണാതെ കിട്ടപ്പെടുത്തുന്ന വളരെയുണ്ട് ആവകയും, അതുകൂടാതെ, ഒരിക്കൽ വല്ല മാസികയിലോ മറ്റോ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി ലുപ്തപ്രമാണമായിട്ടുള്ള അനവധി കൃതികളും അധികകാലമായി നഷ്ടപരിശ്രമംകൊണ്ടു ഞാൻ കഴിയുന്നത്ര ശേഖരിക്കുകയും, അതൊക്കെ രേതരത്തിൽ പ്രാപ്പെടുത്തി ക്രോൺ 8-വലിപ്പത്തിൽ ആറു പുസ്തകം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ബാക്കിയും വഴിയേ പുറത്തുവരുന്നതാണ്. എന്നാൽ ഉപുസ്തകത്തിൽ കാണുന്നതും, കൌമുദിയിലല്ലാതെ പുസ്തകത്തിലൊന്നിലും ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലാത്തതും ആയ അഞ്ചു വിശിഷ്ടകൃതികൾ അവയ്ക്കുചിതമായ “കൃതിരത്നഞ്ചകം” എന്ന പേരോടുകൂടി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ എനിക്കുറപ്പും പ്രിയപ്പെട്ടവരായ എം. എസ്. വി. ബ്രദ്ര്സിന്നു ഞാൻ കുറേ മുമ്പുതന്നെ വിട്ടുകൊടുത്തുവരികുന്നു. ഇതുപോലെ അഞ്ചുകൃതികൾകൂടി അവർക്കു ഞാൻ കൊടുത്തുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതും ഈവിധംതന്നെ അവർ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി എന്റെ ഉദ്ദേശ്യം നമുക്കു ലക്ഷ്യമാകുമെന്നും, തന്മൂലം ഏതുകാലത്തും മഹാകവിയുടെ സ്മരണയ്ക്കു മാർഗ്ഗമുണ്ടാകുമെന്നും ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

കേരള
1106 മകരം 30-ാംനം

പി. വി. കൃഷ്ണവാര്യർ.

